LAISVE
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis

Dalyje Queens apskrities (N. Y.)	$10.00
Kanadoje	$10.00
Kitur užsienyje	$1200
Jungtinėse Valstijose	$9.00

Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 90 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Antradienis, lapkričio (November) 22, 1966, Ozone Park, N. Y. 11417 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Metai 55-ieji

KRISLAI

Anonimiški laiškai.
A. Venclova atsako.
Koks jis patriotas!
Apie balius ir visokius baliavojimus.

Rašo **R. Mizára**

Mes gauname nemaža anonimiškų laiškų. Vieni jų — "nieko sau", kiti pikti, kupini plūdimosi ir insinuacijų. Aiškų, į anonimiškus laiškus, nežiūrint, kokio jie būtų turinio, neatsakinėjame.

Pasirodo, anonimiškų laiškų gauna ir Lietuvos žmonės — veikėjai, rašytojai, visuomenininkai. **Antanas Venclova** aną dieną per Vilniaus "Tiesą" atsako tūlam anonimui, kuris, nepasirašydamas pavardės, per laišką puola rašytoją.

Gerai, kad A. Venclova matė reikalo su "slapuku" pasikalbėti viešai, nes tai, ką tas asmuo iškelia, atitinka kai kuriuos lietuviškuosius JAV "vaduotojus," jų filosofijas.

Esame tikri, jog mūsieji "vaduotojai" bandys šį A. Venclovos straipsnį visaip kraipyti ir tampyti. Kita kuria proga mes paduosime mūsų skaitytojams ilgesnes ištraukas iš kalbamo straipsnio.

—::—

Neseniai Washingtone įvyko AFL-CIO Veikiančiojo Komiteto suvažiavimas. Darbo unijų konferencijos vadovai dar kartą pasisakė už karą Vietname. Po suvažiavimo, prezidentas A. Meany sakė:

— Mes remiame prezidentą Johnsoną, ir mes privalome pravesti gyveniman mūsų įsipareigojimus Vietname...

Matote, kas profesinių sąjungų vadovui rūpi!..

—::—

Clevelando smetonininkų laikraštyje "Dirvoje" tulas A. S. R. iš Deerfield, Ill., protestuoja prieš spausdinimą laikraštyje fotonuotraukų, rodančių, kaip šen ir ten tautininkai baliavoja. A. S. R. mano, jog tokios baliavojančiųjų nuotraukos visuomenei jokios naudos neduoda.

—::—

Ta pačia proga pasakytina ir apie kai kuriuos mūsų spaudos korespondentus, kurie be jokios mieros ir čienios garbina šen ir ten įvykiusius balius-vakarienes.

Kokie, girdi, ten buvo valgiai! Kokie gėrimai! Oi, oi, oi!..

Iš tikrųjų, ten nieko nauja nebuvo: valgiai visiems žinomi, gėrimai taip pat tiems, kurie nori, žinomi: degtinė ar alus. Mūnšaino nebuvo būta.

Mes turime mūsų vakarienes reklamuoti daugiau jų bendrais idealais, jų visuomeniškais tikslais, o ne gėrimais ir maistu, ten sunaudotu.

—:: —

Ištaikingi baliavojimai ir girtuokliavimai kadaise buvo dažnus Lietuvos didikų užsiėmimas. Tuo užsikrėtė ir daugelis valstiečių bei kitų "žemesniųjų luomų" žmoniu.

Mykolas Lietuvis (Michalonis Lituani) **prieš 400 metų** parašė labai įdomų veikalą apie tai, kas tuomet darėsi Lietuvoje. Ir štai, ką jis tada rašė:

"Lietuvos miestuose jokių įmonių nėra tiek daug, kaip alaus ir degtinės bravorų. Šiuos gėrimus nešasi žmonės, eidami į karą ir melstis.

Žmonės į juos taip įjunkę namie, kad vos tik karo žygyje atsigeria nepriprasto gėrimo — vandens, kaip mat miršta nuo dieglių ir dezinterijos.

Kaimiečiai, palikę ūkio darbus, renkasi į smukles. Ten jie praleidžia dienas ir naktis, begerdami ir savo gudrumu prisijaukindami meškas, kad šios, šokdamos pagal birbynę, linksmintų juos.

Dėl to atsitinka, kad žmonės, išgaišinę savo turtą, nenorėdami kęsti bado, ima vagiliauti ir net plėšikauti. Šitokie atsitikimai tokie dažni, kad bet kurioje Lietuvos srityje už šiuos nusikaltimus per mėnesį daugiau žmonių nubaudžiama mirtimi, negu per šimtą ar du šimtu metų visose maskvėnų ir totorių provincijose, kur girtuokliavimas draudžiamas..."

Nežiūrint visko, JAV lietuviai, baliavojimo ir išgėrimo atžvilgiu, nėra blogesni už kitas tautines bendruomenes.

Vėl diskusuojama reikale pasaulinės konferencijos

Sofia.—Bulgarijos Komunistų partijos suvažiavime plačiai diskusuotas pasaulinės komunistų ir darbininkų konferencijos klausimas. Kaip žinia, pačios Bulgarijos komunistų lyderis T. Živkovas tarp kitko savo kalboje pasakė, kad laikas sušaukti tarptautinę komunistinių ir darbininkų partijų konferenciją. Panašias mintis išreiškė Čekoslovakijos atstovas. Tarybų Sąjungos Brežnevas savo kalboje pabrėžė, kad tai ne supuolimas, kad įvairios partijos pasisako už toki suvažiavimą. Jis sakė, kad tą klausimą reikėtų r i m t a i svarstyti.

Lenkijos ir Vengrijos atstovai savo kalbose nerodė pilno pritarimo tokiai konferencijai, bet Rumunijos delegatas Ceausescu davė suprasti, kad jo šalies partija tokiai konferencijai nepritaria. Jis to nesakė tiesiogiai, bet pabrėžė, kad nežiūrint visko, reikia dėti visas pastangas kiek galima atgaivinti vienybę. Jis sakė, kad Rumunijos komunistai lieka visų socialistinių šalių sąjungininkai.

Stebėtojai sako, kad įvairios nuomonės apie tarptautinę konferenciją vyriausiai remiasi Kinijos klausimu. Vieni mano, kad tokia konferencija, kad ir be kinų komunistų, prisidėtų prie vienybės, kiti,—kad tokia konferencija kaip ir patvirtintų skilimą ir jį dar labiau gilintų.

Bulgarijos KP suvažiavime kalbėjo ir draugiškas delegatas iš Jugoslavijos. Jis tarptautinės konferencijos klausimo nelietė.

Ankara. — Turkijos valdžia atsiprašė Amerikos už žalą, kurią demonstrantai sudarė Adanoje Amerikos Informacijos centro būstinėje.

Amerikiečiai sako, kad žuvo 300 vietnamiečių

Saigonas. — Amerikiečių štabas sako, kad kovos tarp Amerikos karinių daliniu ir vietnamiečių l i a u d i e č i ų vyksta džiunglėse i šiaurv a k a r i u s nuo Saigono. Amerikiečių štabas s a k o, kad kovoje, kuri tęsėsi keturias dienas, ž u v o 300 vietnamiečių. Amerikiečių nuostoliai, sako komunikatas, buvo lengvi. (Amerikiečių š t a b a s paskutiniu laiku neskelbia savo nuostolių, bet apibendrina j u o s žodžiais "lengvi," "vidutiniški" arba "n e m e n k i." Aiškinama, jog tas daroma, kad neteikti informacijos priešui.)

Tuo tarpu Šiaurės Vietnamo bombarda v i m a s tęsiasi pilnu smarkumu.

Gus Hall analizuoja rinkimų rezultatus

New Yorkas. — Komunistų partijos lyderis Gus Hall analizuoja praeitųjų rinkimų rezultatus. Jo išvados:

1. Negrai pasiekė tuose rinkimuose žymius laimėjimus, p a r o d y d a m i savo aukštą susipratimą ir organizuotumą, pasirinkdami nuosekliai kiekvienoje vietovėje jiems palankesnius kandidatus arba balsuodami už savuosius.

2. Nors vietomis laimėjo respublikonai, bet rinkimai bendrai gali būti skaitomi nepasitenkinimo Johnsono administracija, vyriausiai Vietnamo karu, išraiška.

3. Rinkimai rodo, kad karas darosi vis labiau nepopuliarus Amerikos žmonėse.

Podgornis įspėjęs Austrijos valdžią

Viena. — Tarybų Sąjungos Aukščiausios tarybos pirmininkas ((prezidentas) Podgornis įspėjo Austriją, kad ji turi likti neutralia. Austrijos valdžios žmonės aiškino tarybiniam prezidentui, kad Austrija norėtų prisidėti prie Vakarų Europos taip vadinamos Bendros rinkos (Common Market). Podgornis sakęs, kad toks žingsnis, nors tik ekonominis, faktinai būtų pirmu žingsniu prie Austrijos įsijungimo į Vakarų Europos bloką.

Communications Workers of America užgyrė sutartį su Western Electric Co. Liečia 22 tūkstančius vedėjų.

Jau reikės dviejų milijonų kareivių

Washingtonas.—Tuo tarpu, kai spėliojama ir spekuliuojama, kada ir kaip amerikiečių kareivių skaičius Vietname bus padidintas iki pusės milijono, aukštos apsaugos departmento pareigūnas išsireiškė, kad gali prireikėti — net dviejų milijonų.

Tas aukštas pareigūnas yra Seymour J. Dietchman. Jis šiomis dienomis paskirtas gynybos departmento partizaninių kovų klausimų viršininkas.

Dietchmanas sako, k a d jeigu mes norime laimėti karą Vietname per ateinančius penkerius metus, mes ten turime pasiųsti gal kokius du milijonus kareivių. Jeigu ten liks tik dabartinis kareivių skaičius, sakė jis, kovos gali užsitęsti net 20 metų, ir mes prarasime ten daugiau kareivių, negu Korėjoje.

Tuo tarpu iš Vietnamo pranešama, kad sunkios kovos vystosi Kambodijos pasienyje. Amerikiečiai vis dažniau susiremia su dideliais liaudiečių junginiais.

Rio de Janeiro. — Šeši a s m e n y s žuvo susirėmimuose prieš parlamentinius rinkimus.

Savanoriai rekrutuojami baltųjų rasistų tarpe

Johanesburgas. — Pietų Afrikos rasistiniuose laikraščiuose, ypatingai tuose, kurie spausdinami afrikanderių kalba, telpa atviri garsinimai, kurie sako: "Reikalingi savanoriai parašiutininkai arba kitokie kariai. Atlyginimas geras." Nurodoma, kokį telefono numerį skambinti, kad susisiekti.

Tuos baltus rasistinius savanorius rekrutuoja buvęs Kongo premjeras Čombe ir jo belgiški patarėjai. Sakoma, kad rekrutuojama didelė armija, kuri stengsis nuversti dabartinę Mobutu valdžią Konge.

Tie balti samdyti kariai gauna didelius atlyginimus. Fondai ateina iš belgiškų kasyklų firmų Konge, taipgi, sakoma, iš Amerikos. Savanoriai apmokami Rodezijos teritorijoje. Dalis tų savanorių jau veikia kai kuriose paties Kongo srityse, kurios Mobutu valdžia neistengia kontroliuoti.

Rekrutavimas vyksta ne tik Pietų Afrikoje, b e t ir Belgijoje. Briuselyje buvo susidariusi firma, pasivadinusi American World Travels, kuri faktinai buvo kaip ir fasadas tokiam rekrutavimui. Rekrutuojami pačios Belgijos ir Olandijos fašistiniai gaivalai, taipgi eks-karininkai iš V a k a r ų Vokietijos.

Čekoslovakija suėmė bėglį kriminalistą

Praga. — Čekoslovakijos policija suėmė Vladimirą Kazaną-Komareką, iš Čekoslovakijos pabėgusį politinį kriminalistą, kuris veikė pogrindyje prieš liaudies valdžią ir atsakomingas už žudymus, Komarekas pabėgęs iš Čekoslovakijos apsigyveno A m e r i k o j e, kur Cambridge, Mass., įsteigė keliavimo biurą. Prieš kelias s a v a i t e s jis išvyko Maskvon, kad ten dalyvauti tarptautiniame k e l i a v i m o biurų vedėjų suvažiavime, kurį sušaukė Inturistas. Jam skrendant atgal Amerikon, tarybinis orlaivis, kuris skrido Paryžiun, netikėtai nusileido dėl motoro sunegalavimo Pragoje. Čekoslovakų saugumo agentai atpažino Komareką ir jį suėmė.

(Washingtone skelbiama versija yra, k a d tarybinis orlaivis tiksliai nusileido Pragoje, kad leisti čekams suimti Komareką. Sakoma, kad šis orlaivis paprastai skrenda linija, kur žymiai toliau į šiaurę, ir Praga visai nebuvusi pakeliui.)

Vėliausios Žinios

Washington, D. C.—Čionai įvykusi katalikų bažnyčios vyskupų konferencija nutarė pavelyti Amerikos katalikams mėsą (kurie jos turi) valgyti pėtnyčiomis. Taipgi konferencija priėmė atsišaukimą į Amerikos katalikus ir visus žmones raginant kovoti prieš skurdą, raginant kovoti už pilietines teises, už teises negrams, ispanams - amerikiečiams, taipgi indėnams.

Washington. — Prezidentas Johnsonas išvyko į savo dvarą, Johnson City, Tex. Jis ten pabus keletą savaičių, kol p i l n a i pasveiks. Kaip žinia, prezidentas tik neseniai buvo operu o t a s, bet operacijos buvo "lengvutės" ir po jų prezidentas jaučiasi gerai.

Washington. — Prezidentas Johnsonas prašė buvusio prezidento Eisenhowerio, kad jis nuvyktų į kai kurias Azijos šalis ir "paaiškintų" joms Johnsono karinę politiką. Dar nežinia, ar Eisenhoweris sutiks tai padaryti.

Pro-nacinis kandidatas į Vak. Vokietijos kanclerius

Bona. — Vakarų Vokietijos socialdemokratai dar nenusprendė, ar jie rems ar ne krikščionių demokratų kandidatą į k a n c l e r i u s, Kurtą Kiesengerį.

Kiesengeris, kaip tai žinoma, yra krikščionių demokratų kandidatas, ir jis turi užimti dabartinio krikdemiško kanclerio Erhardo vietą. Bet dėl jo kandidatūros į kanclerio vietą kilo dauga protestų. Mat, Kiesengeris nuo 1933 metų buvo nacių partijos narys ir dirbo Hitlerio v a l d ž i o j e kaip aukštas radijo pareigūnas.

Krikščionys demokratai savo partijos suvažiavime visvien nutarė jį nominuoti, gal tuo tikėdamiesi pritraukti sau pro-n a c i n i u s balsus. Pro-naciškoji taip vadinama "Nacional-demok r a t i n ė partija" Hesos valstijoje surinko 8% balsų.

Socialdemokratų lyderis Brandtas, kuris yra Vakarų Berlyno burmistras, sako, kad jo partija dar nenusisprendė. Jis mano, kad socialdemo k r a t a i gali išrinkti savo kandidatą, jei jie sudarys k o a l i c i j ą su Laisvųjų demokratų partija. Ši konservatyvi partija skriasi nuo krikščionių demokratų tuo, kad ją sudaro protestantai, kurie nenori veikti vienoje partijoje su katalikiškais klerikalais.

Brandtas kelis kartus konferavo su Laisvųjų demokratų partijos lyderiu Mende.

Rio de Janeiro.—Traukinys, kuriuo apie 2,500 žmonių važiavo į darbą, susidūrė su ilgos distancijos keleiviniu traukiniu. Bent 40 asmenų žuvo ir apie 300 sužeista.

Italijos komunistai prieš naują partiją

Roma. — Italijos Komunistų partijos vadas Longo sako, kad abiejų socialistinių partijų susiliejimas nėra žingsnis link darbininkų klasės vienybės. Jis turėjo omenyje Nenio vadovaujamų kairesnių s o c i a l i s t ų (Italijos Socialistų partijos) ir dešiniųjų socialistų (Italiios Demokratinės socialistinės partijos) susiliejimą.

Naujoji partija, kaip žinia, pasistatė t i k s l u atitraukti nuo komunistų darbininkų klasės daugumą. Longo sako, kad tai tikriausiai ne vienybės siekimas, kad vienintelis būdas siekti tikros vienybės. tai darbuotis už visų darbininkiškų partijų vienybę.

Liaudiečiai vis kelia išsilavinimo lygį

Saigonas.—Aukštas Amerikos karininkas pareiškė, kad vietnamiečiai liaudiečiai vis kelia savo išsilavinimą, k a d jie ypatingai vis labiau išmoksta pašauti helikopterius. Praeitą savaitę jie per vieną dieną pašovė net penkis helikopterius.

Kar i n i n k a s sakė, kad priešo išsilavinimas ypatingai nuostabus, nes jis naudoja beveik išimtinai lengvus ginklus. Liaudiečiai, sakė jis, dažniausiai pašauna helikopterius lengvais kulkosvaidžiais arba net eiliniais šautuvais. Amerikiečiai turės imtis naujų priemonių savo helikopterių apsaugai.

Po sekr. MacNamaros--ponas generolas...

Prieš keliolika dienų gynybos sekretorius MacNamara turėjo per poželminius tunelius, poicijos lydimas, nešdintis iš Harvardo universiteto, kur studentai buvo jį apsupę. Jie reikalavo, kad jis atsakytų į klausimus Vietnamo reikalu.

Šiomis dienomis ko tai panašaus susilaukė kitas aukštas Johnsono administracijos pareigūnas, šiuo kartu generolas Earle G. Wheeler, jungtinio generalinio štabo pirmininkas.

Generolas buvo atvykęs kalbėti Pembroke universiteto studentams, bet jis susilaukė tik demonstracijų. Jis pradėjo kalbą keliems šimtams studentų, bet tik pradėjus. apie 60 apleido salę, o likusių tarpe irgi buvo daug tokių, kurie jį pertraukinėjo. Policija įsimaišė ir b a n d ė nutildyti studentus, bet negelbėjo. Generolas tapo policijos išvestas pro užpakalines duris.

Pembroke yra mergaičių studenčių kolegija. Joms į pagalbą demonstruoti atvyko vyrai studentai iš gretimo Brown universiteto.

Washingtonas. — 210 katalikų vyskupų, kurie susirinko į konferenciją čia, tarp kitko svarsto: ar leisti katalikams valgyti mėsą penktadieniais? Kaip žinoma, Prancūzijos vyskupai jau nutarė, kad galima. Vatikanas savo sambūryje paskelbė, kad kiekvienos šalies vyskupai patys gali nutarti šį klausimą.

Stebėtojai mano, kad vyskupai pasisakys už leidimą valgyti mėsą.

LAISVĖ LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.
Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N.Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 —— ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$9.00	Canada, Lat. Amer., per year,	$10.00
United States, per 6 months	$5.00	Canada, Lat. Amer., 6 months,	$5.50
Queens Co., per year	$10.00	Foreign countries, per year,	$12.00
Queens Co., per six months	$5.50	Foreign countries, 6 months,	$6.50

Ir vėl klausimas: kas užmušė prezidentą Kenedį?

TIE, KURIE TURĖJO PROGOS praėjusį šeštadienį stebėti per televiziją (Niujorke, buvo televizuota iš Channel 5) diskusija dėl prezidento J. F. Kenedžio nužudymo, galėjo patirti, ko nežinojo, galėjo pasimokyti. Programa tęsėsi apie tris valandas.

Į televizijos ekraną ši programa, sakoma, buvo įfilmuota dar š. m. rugpiūčio 30 d., bet ligi šiol viešai nebuvo rodyta. Matyt, ją pirmiau gerai stebėjo-tyrinėjo daugelis valdiškų ratelių žmonių, susietų su ta baisia tragedija.

Šis dokumentinis filmas iš tikrųjų yra nukreiptas prieš Warreno komisiją, tyrinėjusią prezidento Kenedžio nužudymą. Warreno komisija priėjo išvadą, kad jį bus nužudęs vienas Lee Oswaldas, be jokių sąmokslininkų pagalbos.

Šeštadienio programoje dalyvavo šeši asmenys: adv. Mark Lane, Leo Sauvage, Harold Weisberg, Penn Jones, Jacob Cohen ir Jim Bishop. Pirmieji keturi dėstė, kad Warreno komisijos raportas buvo toli gražu nepilnas, kad jame yra daug spragų spragelių. Pastarieji du—užgyrė Warreno raportą, sakydami, jog geresnio negalima buvę padaryti.

Labai svarbius faktus iškėlė adv. Mark Lane. Jis, žodžiu, fotonuotraukomis ir filmais įrodinėjo, kad vienas Oswaldas negalėjo prezidento nužudyti, net jeigu jis ir šaudė iš pastato, kuriame dirbo. Mr. Lane įrodinėjo, jog šaudymas į prezidentą buvo atliktas mažiausiai iš dviejų vietų. Prancūzas žurnalistas Leo Sauvage teigia, kad Oswaldas nekaltai buvo suimtas, tyčia buvo suimtas dėl to, kad būtų galima paslėpti tikrą šovėją.

Bendrai, visi keturi pateikė labai įdomias savo tėzes, pabrėždami, kad Warreno komisijos raporte, kurį sudaro apie 10 milijonų žodžių, yra spragų, kurias reikia užtverti panaujintais tyrinėjimais.

Šis Warreno komisijos svarstymas, beje, tūlų nuomone, yra tik pradžia, tik viso dalyko pajudinimas. Toliau būsią daugiau atidengimų iš tos baisios tragedijos, kurioje krito šalies prezidentas.

Prancūzijoje vyrauja nuomonė, kad prezidentą Kenedį nužudė būrys sąmokslininkų, bet amerikiečiai bijosi atlikti užmušėjystės visapusį tyrinėjimą, nes gali surasti drebinančių dalykų!

Mūsų skaitytojas gal atsimena, kad mes, tuojau po prezidento Kenedžio užmušimo, taip pat reiškėme nuomonę, jog tai buvo ne vieno Oswaldo, jei jis ir dalyvavo užmušime, darbas, o sąmokslininkų, suokalbininkų, pasiryžusių pašalinti prezidentą iš kelio. Ir šiandien mes tebesilaikome panašios nuomonės.

Prezidento Kenedžio užmušimas sudrebino visą pasaulį, kuris tos tragedijos dar nepamiršo; jis laukia naujų duomenų apie piktadarius.

Galvojant apie 1968-uosius metus

ANĄ DIENĄ ANGLŲ kalba niujorkiškis liaudiškas laikraštis "The Worker" išspausdino editorialą, liečiantį praėjusius kongresinius rinkimus, taip pat būsimuosius prezidentinius rinkimus, kurie įvyks 1968 metais.

Laikraštis cituoja prezidentą Johnsoną, kuris apie šių metų rinkimų rezultatus pasakęs:

"Tikiu... kad šie rinkimai nė jokiu būdu nepakeis mūsų veiksmų ryšium su saugumo reikalais" (karo Vietname reikalais).

Respublikonų vadovas Niksonas pasakė, kad šitie kongresiniai rinkimai sutvirtino prezidento pasirinktą kursą Vietname, bet rinkimai, girdi, pasisakė už "didesnius amerikinius karo veiksmus."

Iš tikrųjų, laikraštis nurodo, prezidentas ir, ypatingai Niksonas, nusiminę rinkimų pasekmėmis. Niksonas mato, kad žmonių sentimentas rinkimuose buvo **antikarinis**. Ir Niksonas net nusigąsta, kai pagalvoja apie 1968 metų rinkimus. Jis mano, kad tuose rinkimuose laimės toji partija, kuri stoja už taiką. Tuo būdu, jei karas Vietname nebūsiąs baigtas 1967 metais, jei jis nebus baigtas "mūsų pergale," tai 1968 metais, atsistos partija su taikos šūkiais ir ji laimės rinkimus. Taip, girdi, visuomet yra buvę, taip bus ir po dvejų metų.

Tačiau "Workeris" primena, kad, nors karo vanagai nusigandę dėl šių metų rinkimų rezultatų, ir būsimųjų 1968 metais, yra ir pavojus: Johnsonas gali 1967 metais JAV taip giliai įvelti į karą Vietname, kad 1968 metais amerikiečiams bus beveik neįmanoma šiuo klausimu pasisakyti...

Dėl to tenka darbuotis, reikia neatlaidžiai veikti už taiką, už karo Vietname tuojautinį baigimą.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

APIE UOLUOSIUS DANUS PARLAMENTARUS

Mums rašo:

Daugelis Danijos folketingo (parlamento) deputatų, be atlyginimo už savo veiklą parlamente, gauna dar daug riebių kąsnelių. Jie yra daugelio pramonės organizacijų valdybų ir akcinių bendrovių stebėtojų tarybų nariai, gauna už tai nemažą atlyginimą.

Pirmoji vieta pagal užimamų postų skaičių tenka stambiausių buržuazinių partijų—Venstre ir konservatorių — atstovams. Buvęs ministras pirmininkas, dabar Venstre partijos deputatas parlamente Erikos Eriksenas ir folketingo deputatas konservatorius A. Siorensenas gauna po 60 tūkstančių kronų kiekvienas, neskaitant atlyginimo, kuris jiems mokamas, kaip parlamento nariams. Po jų seka Karlas Soiutė, radikalų partijos pirmininkas. Jo "papildomas" uždarbis — 55 tūkstančiai kronų.

Bet šie honorarai — tik nedidelė dalis to, ką deputatai gauna iš privačių kompanijų. Pavyzdžiui, folkatingo narys nuo Venstre partijos Peras Federspilis yra 11 akcinių bendrovių pirmininkas ir priklauso 23 akcinių kompanijų vadovybei. Tai ir laivybos kompanijos, ir baldų gamyklos, ir parfumerijos reikmenų gamybos fabrikai.

Kaip jūs matote, kieno interesus gina šie žmonės parlamente?

AUSTRALIJOS LIETUVIAI BĖDAVOJA

"Tėvynės" Balsui" rašo viena australietė lietuvė, gyv. Adelaidės mieste. Sundžiasi moteriškė, kad visokio plauko "vaduotojai" užpuolė Australijos lietuvius kaip šarančiai. Paskaitykime jos dejones:

Australijos lietuvius dabar užpuolė iš visų pusių aukų prašytojai. Visi rėkia — tik duokite pinigų. Bendruomenė rėkia — duokite pinigų, Tautos Fondas šaukia —aukokite. Visokios organizacijos, partijos, namai, parapijos — niekas tavęs šiaip nenori matyti, bet tik duok pinigėlių. Šitaip ir kituose miestuose.

Buvau nuvažiavusi aplankyti pažįstamų Melbourne. Ten yra toks visoje Australijoje apsišaukęs kunigėlis Vaseris. Jis per pamokslą graudeno—duokit parapijai aukų, meskite į vokelius nors ir mažą auką. Klausinėjau, ką jis darys su tais mažais pinigėliais. Niekas nežino, nes kunigėlis juos kraunąs tiesiog į savo kišenę.

Nėra ir jokios parapijos, o liepia aukoti parapijai. Vienas pažįstamas pasakojo, kad kunigėlis Vaseris pusę aukų pasilieka sau, o kitą pusę atiduoda Dievuliui. Kaip tai? — klausiu. Girdi, kelnių kišenėje aukos — tai jam pinigai, o kuriuos kiša į sutaną — tai Dievuliui. Kur yra pati parapija — dar nesugalvota.

"Tėviškės aidai" skelbia vajų linotipui pirkti ir prašo pinigų. Berods, prieš trejus metus buvo skelbtas toks vajus, bet kiek surinkta ir kur padėti pinigai, — niekas nežino. Plačiai eina gandai, kad to laikraštuko pinigai yra kažkokios privačios šeimos rankose.

Kai Adelaidėje anais metais buvo suvažiavimas, klausiausi ir aš. Buvo du revizijos pranešimai. Vieną skaitė kažkoks apdujęs senukas—nesupratau jo. Kitą — toks jaunuolis. Daug ten jie iškėlė visokių negerų dalykų su pinigais, bet visi stengėsi tylėti, o kas norėjo aiškintis — nedavė kalbėti. Kažkas su tuo laikraštuku neaišku. Eina visokie gandai, kaip kad prieš kelerius metus ėjo apie krašto Bendruomenės valdyba, kol pagaliau paaiškėjo išeikvojimai.

Tautiečiai jau pradeda susiprasti ir mažiau beduoda pinigų. Kurgi nesusipras. Būdama Melbourne, girdėjau, kad kunigėlis Vaseris, aplinkui pasaulį lėktuvais skrisdamas, praleido apie 2000 svarų (apie 4000 dolerių). Nieko sau malonumas! Jūs, tautiečiai, smilkite fabrikų dūmuose, dirbkite viršvalandžius, o paskui atiduokite kunigėliui, kad jis išsvaidytų, važinėdamas savo malonumui. Ačiū dvasiškam tėveliui už tokią "paslaugą".

AR GI NEBAISU?!

Š. m. lapkr. 15 d. "Vilnyje" skaitome:

Cicero Namų Savininkų klubas vėlesniu laiku gavo daug naujų narių. Praeitam susirinkime įsirašė net 40 naujų, daugiausia dipukai. Jų tikslas yra neįsileisti negrų čia apsigyventi. Visa eilė kalbėjo susirinkime, kad reikia kovoti prieš negrų įsileidimą.

Net baisu skaityti tokiuos dalykus! Tik pagalvokime: Cicero — apie 70,000 gyventojų miestas, pramoningas. Jo fabrikuose dirba daug tūkstančių darbininkų, tarp jų tūkstančiai ir negrų. Vadinasi, negrai turi teisę dirbti, bet neturį teisės Cicere gyventi!..

Minėtą žinią parašė asmuo "J." slapyvardžiu. Ten pat jis toliau šitaip samprotauja:

Negrų apsigyvenimas faktinai yra menka problema.

Neseniai Jackson Parke buvo toks sąjūdis, bet negrai ten apsigyveno ir niekas nesiguodžia.

Pagaliau, negrai ima apsigyventi tik kai nuomos nupinga ir atsiranda tuščių vietų. Kol kas jie nesiskubina į Cicero.

Šiauriniame Roselande jie jau apsigyvena tarp baltųjų, bet ten nėra baimės, niekas nesijaudina ir dalykai nepasikeitė.

Pažymėtina, kad daug kalbėję prieš negrus pardavė namus ir išsikėlė toliau į priemiesčius.

Nepasiduokite spekuliantų agitacijai, kad teks pigiai namus parduoti. Bėgimas veda prie pigesnio namų pardavimo, o namų spekuliantai tuo naudojasi.

Iki nebus vietos, niekas iš kitur negalės apsigyventi Ciceroj.

Ne visa, kas pasakyta, aišku; neaiškus ypatingai paskutinis korespondencijos sakinys: "Iki nebus vietos, niekas iš kitur negalės apsigyventi Ciceroj..."

Nesuprantame, apie kokią "vietą" čia kalbama. Nejaugi tame mieste nėra šen ir ten vieno kito tuščio lioto, kur būtų galima pasistatyti negrui namus? O miesto pakraščiuose, ar gi nėra žemės, kur negrai galėtų statytis namus ir gyventi?

Mes manome, kad Cicere žmonėms gyventi vietos yra ir dar ilgai jos bus. Na, o baltų gyventojų užsispyrimas neįsileisti į miestą negro, kad jis ten gyventų, žemina visą miestą pasaulio žmonių akyse.

Gaila, kad atsiranda ir lietuvių, kurie stoja į negarbingas antinegriškas gretas.

KANADIETIS APIE JAV POLITIKĄ

Kanadiečių "Liaudies Balse" skaitome:

George Drew, buvęs Ontarijos premjeras kiek metų atgal, o vėlesniu laiku Kanados komisionierius Londone, gražiai atkirto tiems amerikiečiams, kurie smerkia Kanadą, kad ji nedalyvauja amerikiečių kare Vietname.

Kalbėdamas veteranų susirinkime Toronte, pareiškė jis, kad Kanadai nėra reikalo šokti pagal amerikiečių muziką.

"Jungtinės Valstijos laukė beveik tris metus, kol įstojo į antrą pasaulinį karą, ir virš dviejų metų pirmame pasauliniame kare, kol kas užpuolė", pareiškė jis.

Bet amerikiečių propaganda bandanti sukelti opiniją, būk JAV puolėsi ginti laisvę minėtuose karuose.

"Kada gi JAV kongresas paskelbė karą Vietnamui?" paklausė jis. "Kada jie kada nors atsiklausė Kanadą, kas liečia paskelbimą karo?"

"Matomai yra manoma, kad kadangi JAV nutarė traktuoti stituaciją tam tikru būdu, tai Kanadai belieka pasakyti 'Taip, Dėde'," sakė jis.

Jis sako, kad dar neatėjo tas laikas, kad kanadiečiai sektų aklai Jungtines Valstijas.

"Kas labiausiai sukėlė manyje pasipiktinimą", tęsė jis, "tai propaganda spaudoje, žurnaluose, ant radio ir televizijos, kad Kanada nusisuka nuo JAV nedalyvaudama Vietnamo kare".

JŲ PAŽIŪRA Į MŪSŲ RINKIMŲ PASĖKAS

Nemažai ir tarybinė spauda rašė apie JAV kongresinius rinkimus, įvykusius lapkričio 8 dieną. Vilniaus "Tiesos" kolumnistas S. B. šitaip samprotauja apie rinkimų rezultatus:

Lapkričio aštuntą JAV įvyko vadinamieji mažieji rinkimai. Šiuose daliniuose rinkimuose buvo perrinktas parlamentas, išrinkti 435 atstovų rūmų nariai, 35 senatoriai ir 35 gubernatoriai.

Suprantama, visus labiausiai domina klausimas, kaip rinkimų rezultatai gali atsiliepti JAV užsienio politikai. Užsienio politiniai apžvalgininkai yra tos nuomonės, kad tai JAV politikai iš viso neturės įtakos. Tam yra visa eilė priežasčių.

Pirma, demokratai, nors jų skaičius negalutiniais duomenimis sumažėjo, ir dabar parlamente turi absoliučią balsų daugumą. Tad nors dabartinių rinkimų metu demokratai dėl nepopuliarios Džonsono užsienio politikos, dėl karo Vietname gavo mažiau balsų, bet jėgų santykis parlamente liko nepasikeitęs.

Antra, JAV dideliu įvykiu būna prezidento rinkimai. Parlamento rinkimuose jaučiamas mažesnis aktyvumas. Didelis abejingumas rinkimams buvo jaučiamas ir šiemet. Iš 114 milijonų rinkėjų iki rinkimų dienos sąrašuose tebuvo užsiregistravę tik 59 milijonai.

Ir trečia, JAV rinkimų sistema tokia, kad į parlamentą gali būti išrinkti tik tie asmenys, už kurių agitaciją monopolijos pakloja milžinišką sumą pinigų. O stambusis kapitalas savo statytinius moka pasirinkti.

Mokytojai reikalaus $7,500 iki $15,000 metinės algos.

Iš po mano balanos

Kas po rinkimų?

Kodėl Respublikonų partija, kuri buvo gavusi didelį smūgį 1964 m., nūdien taip tvirtai atsistojo ir per rinkimus kirto smūgį Demokratų partijai?

Kodėl Respublikonų partija, buvusi paklupdyta, nūdien numato ir ruošiasi laimėti ateinančius prezidentinius rinkimus 1968 m.? Tai klausimai, kuriems prieš kurį laiką nebuvo pamato kilti. Į juos galima atsakyti tik keliais žodžiais, būtent, kad Johnsonas suklupo; jis suklupo, pasiimdamas B. Goldwaterio politinę liniją.

L. B. Johnsonas visais kitais klausimais būtų nieko sau prezidentas ir neprastas politikierius, jei ne karas Vietname, Tai neatleistina klaida. Tą klaidą dar galima atitaisyti, greitai karą užbaigiant, pargabenant visus kariškius namo.

Karas Vietname ir jo Didinga draugija neina kartu. Karas Vietname nežada laisvės to krašto žmonėms. Gen. Ky, kurį mes pastatėme ir savo ginklais palaikome, yra diktatorius. Kaip mes galime ten įsteigti demokratiją, jei ji remiasi durtuvais? LBJ tikrina, "mes nenorim teritorijų — svetimų žemių." Tai ką mes ten veikiame? Jei LBJ būtų tuo įtikinęs savo krašto gyventojus, tai šie rinkimai nebūtų kaip vandens srauto pagauti ir nunešti į pakalnę respublikonams.

Prieš daugiau kaip 10 metų Prancūzija valdė Vietnamą. Pagaliau įsitikino, kad to krašto žmonės nenori prisiimti svetimų papročių, svetimos kultūros. Jie nori valdyti savo kraštą taip, kaip jiems patinka. Prancūzijai lėšavo daug. Jos pastangos priversti tuos žmones būti klusniais nuėjo niekais. Prancūzija ištraukė savo kariuomenę, palikdama Vietnamą ramybėje. Ar Prancūzija dėl to paliko silpna? Ne, ji dar sutvirtėjo.

Prancūzija tokią padėtį turėjo ir Alžyre (Afrikoje), kur ji tą kraštą valdė jau nuo 1842 metų. Bet po II-ojo pasaulinio karo Alžyro gyventojai nussprendė atsikratyti "globotojų." De Gollis iš karto nenorėjo jiems duoti savivaldą, bet, nieko geresnio nematydamas iš nuolatinių kovų, atsisakė remti ten gyvenančius prancūzus (rasistus), ir taip užbaigė karą Alžyre.

Ar Prancūzija dėl to nusilpnėjo? Ne. De Gollis gerbiamas ne tik Prancūzijoje, Alžyre, bet visame pasaulyje.

Aišku, niekas nekenčia svetimo jungo. Amerika neapkentė Anglijos jungo ir 1776 metais išsilaisvino. Tam jau arti 200 metų. Kodėl nūdien, tiek metų vėliau, Amerika siunčia karines jėgas už 10,000 mylių, kad naikintų kitų žmonių laisvę?

Ar Amerika pamatys savo klaidą Vietname? Už kokią gi laisvę ir demokratiją ten kariaujama, jei į valdžią pastatomas gen. Ky, kuriuo šalies gyventojai nori nusikratyti? Jei liaudis mato reikalo kovoti už laisvę, tai ji yra teisi ir neįveikiama.

Johnsonas suklupo. Jis davė smūgį savo partijai, kokio ji neužsitarnavo. Šalies kongresiniai rinkimai pasmerkė demokratų partiją. Žmonės parodė nepasitenkinimą; jie nepakenčia veidmainiavimo, nepritaria purvinam karui Vietname. O tai nustelbė viską.

Dar yra proga Johnsonui pataisyti politiką ir nedaleisti respublikonams lipti į valdžią per jo politinį lavoną. Jis dar turi sprendžiamą žodį karo vedime. Jis gali tai padaryti, ką padarė De Gollis: ištraukti Amerikos karines jėgas iš Vietnamo, paliekant tą kraštą ramybėje.

Dzūkelis

Naujos knygos

Nauja poeto Vytauto žės eilėraščių knyga **"Iš tylinčios žemės"** pasižymi poetinės vaizduotės gaivumu, jos posmai kupini grafiškų gamtos piešinių, romantinio pakilumo, lyrinio herojius dvasinės būsenos priešingumų. Knygoje keturi skyriai: "Lašai nuo lapų", "Neapgręši žirgo šešėlio", "Atomazga", "Iš tylinčios žemės".

..**"O laikrodis** eina" - tai Jono Mikelinsko psichologinis romanas apie dviejų jaunuolių - Šarūno ir Juratės - draugystę, apie jiems tekusius suokius išbandymus.

Antrą kartą išleistas švedų rašytojos Sali Salminen romanas **"Katryna"**.

Apie vokiečių karinį povandeninį laivą **"Skrajojantis olandas"** ir jo gaudynes bei tarybinių jureivių nuotykius įdomiai jaunimui pastkoja L. PLATOVAS savo romane "Slaptasis farvateris".

Mažiesiems skaitytojams išleista: populiari liaudies dainelė **"Du gaideliai"** (spalvoti piešiniai - dail. V. Kosčiuškos, liaudies dainelė su gaidomis "Tėvas veža šienelį" (iliustracijos—dail. I. Žemaitytės) ir spalvinimo knygutė **"Atsargiai, mašina!,"** kuriai eilėraštukus parašė V. Palčinskaitė, o piešinius piešė dail. N. Klišiūtė.

Redakcijos atsakymai

M. Egelevičiui.—Prisiuntęs mums iš vietos angliško laikraščio atkarpą, rašote: "Čion rasite iškarpą, prašau pasiskaityti, jeigu tai nebus jūsų laikraščiuose. Atsiprašau, gal aš jums trukdau." Dėkojame už iškarpą, ir Jūs mums tuo netrukdote. Prisiųstomis skaitytojų iškarpomis mes kai kada pasinaudojame, o kai kada ne, kadangi tokie patys dalykai telpa mūsų miesto angliškuose laikraščiuose. Bet visuomet esame dėkingi mūsų prieteliams už bet kokią mums padarytą paslaugėlę.

DOVANOS "LAISVEI"

Jonas Petrušaitis, Fairfield, Conn., dovanojo "Laisvei" 4 Lietuvių Namo Bendrovės šėrus.

Clevelando Lietuvių Moterų Klubas dovanojo "L" 2 Lietuvių Namo Bendrovės šėrus.

Už dovanas širdingai ačiū. **J. G.**

Keli žodžiai apie Andrių Damaševičių

Minėdama daktaro Andriaus Domaševičiaus (1865.XI.30 — 1935.III.19) šimtąsias gimimo metines, Tarybų Lietuvos visuomenė pirmą kartą plačiau pagerbė jį, kaip vieną Lietuvos darbininkų judėjimo pionierių, aktyvų visuomenininką, mokslo ir kultūros darbuotoją, sveikatos apsaugos Lietuvoje organizavimo entuziastą. Jo atminimui buvo skirti gausūs istorijos mokslo darbuotojų straipsniai periodikoje, visuomenės atstovų susirinkimai Vilniuje ir Panevėžyje.

Kokią gi vietą užima A. Domaševičius, vienas Lietuvos socialdemokratų partijos įkūrėjų 1896 metais, Lietuvos darbininkų judėjimo istorijoje?

Andriaus Domaševičiaus, kaip ir kitų XIX amžiaus pabaigos socialdemokratų nuopelnas yra tas, kad jis vienas pirmųjų Lietuvoje iškėlė darbininkų klasės, pažangiausios buržuazinės visuomenės klasės, organizavimo idėją ir praktiškai tą marksistinę idėją vykdė gyvenime. Šio propagandinio ir organizatorinio pirmųjų socialdemokratų veikimo dėka besiformuojanti Lietuvos darbininkų klasė ėmė išsiskirti iš bendrosios engiamųjų masės, vis labiau ėmė suprasti savo skirtingus klasinius interesus, savo kaip priešakinio kovotojo už tolimesnę visuomenės pažangą uždavinius.

Ligi socialdemokratinio judėjimo atsiradimo pažangos vėliavą Lietuvoje nešė revoliuciniai demokratai, valstietiškos antidvarininkiškos ir anticarinės revoliucijos ideologai. Jas Lietuvoje skleidė Zigmantas Sierakauskas, Kostas Kalinauskas, Antanas Mackevičius ir kiti jų pasekėjai. Jų reikalą tęsė marksistai, revoliuciniai socialdemokratai, pirmieji darbininkų organizacijų kūrėjai, atsidavę darbininkų streikų ir politinių demonstracijų, jų politinės kovos prieš carizmą ir buržuaziją organizatoriai.

Tuo būdu XIX amžiaus pabaigoje liaudies išsivadavimo kovos fronte ėmė formuotis nauja pažangi proletarinė srovė, bežengianti su marksizmo vėliava, skelbianti klasių kovos, darbininkų ir valstiečių revoliucijos idėjas, carizmo ir buržuazijos viešpatavimo sutriuškinimo ir darbo žmonių valdžios iškovojimo idėjas.

Vykęs tuo laikotarpiu lietuvių nacionalistinio išsivadavimo judėjimas, nors ir buvo pažangus, demokratinis, bet tiek, kiek jam vadovavo buržuaziniai elementai, skelbusieji klasių taikos, taikstymosi su caro valdžia idėjas, jis darėsi vis labiau ribotas, keliąs tik siaurus nacionalinius reikalavimus, o apeinąs pogrindinius socialinius klausimus.

Andriaus Domaševičiaus, kaip ir kitų Lietuvos socialdemokratų, veikla dešimtajame XIX amžiaus dešimtmetyje, nukreipta į darbininkų rateliu, socialdemokratinių organizacijų, darbininku klasės partijos sukūrimą, į pirmųjų socialdemokratinių laikraščių ir knygų išleidimą buvo, žinoma, svarbus žingsnis į priekį Lietuvos visuomeniniame gyvenime, lietuvių visuomeninės minties vystymesi. Šiame judėjime reiškėsi marksizmo idėjų įtaka. Neatsitiktinai, parengdamas spaudai 1896 metais pirmąjį Lietuvoje socialdemokratinį periodinį leidinį "Lietuvos darbininkas", A. Domaševičius išspausdino jame straipsnį, skirtą neseniai mirusio Fridricho Engelso atminimui.

Specifinės valstietiškos su negausiu pramoniniu proletariatu šalies sąlygos, sunkios carinės nacionalinės priespaudos aplinkybės, nepakankamas revoliucinio marksizmo idėjų įsisavinimas uždėjo savo antspaudą A. Domaševičiaus veiklai, kuriant Lietuvos socialdemokratų partiją ir vystant jos tolimesnę veiklą. Jos programiniuose reikalavimuose ir praktinėje veikloje buvo pažeistas pagrindinis marksizmo principas—proletarinio solidarumo, proletarinio internacionalizmo principas. Tai neleido A. Domaševičiaus ir jo draugų sukurtai Lietuvos socialdemokratų partijai ilgus metus žengti koja į koją su kiek vėliau įkurta visos Rusijos darbininkų klasės partija — Rusijos socialdemokratų darbininkų partija, kliudė suvienyti daugianacionalinio Rusijos proletariato jėgas bendrai kovai prieš carizmą ir buržuaziją.

Šiuo atžvilgiu A. Domaševičiaus bendražygis Feliksas Dzeržinskis, kuriant darbininkų klasės partiją Lietuvoje, laikėsi tuo metu teisingesnio nusistatymo, pasisakydamas prieš kuriamos LSDP separatizmą, už vieningos visų Rusijos tautybių darbininkų partijos kūrimą.

Tačiau reikia pasakyti, kad priešingai Alfonsui Moravskiui, paskui Steponui Kairiui, Mykolui Biržiškai ir kitiems LSDP dešiniosios srovės veikėjams, perėjusiems į buržuazijos stovyklą ir atsidūrusiems Tarybų Lietuvos priešų eilėse, Andrius Domaševičius visada liko ištikimas darbininkų klasės draugas. Tai jis įrodė aktyviai dalyvaudamas 1905-1907 metų revoliucijos įvykiuose Lietuvoje, paremdamas Tarybų valdžios sukūrimo Lietuvoje idėją 1918-1919 metais, padėdamas Lietuvos Komunistų partijai jos pogrindinėje veikloje, gindamas Tarybų šalį nuo priešų išpuolių.

Pripažindami LSDP revoliucines tradicijas ir pagerbdami A. Domaševičių, kaip vieną seniausių darbininkų judėjimo Lietuvoje dalyvių, revoliucionieriai pavedė jam 1918 m. gruodžio 15 dieną atidaryti Vilniaus Darbininkų tarybos pirmąjį posėdį, o vėliau, 1919 metų pradžioje, paskyrė jį eiti Tarybų Lietuvos sveikatos apsaugos liaudies komisaro pareigas. Tai kartu buvo tolimesnis žingsnis A. Domaševičiaus idėjinėje evoliucijoje progreso kryptimi, jo ištikimybės darbo žmonių reikalui įrodymas. Tą savo atsidavimą darbo žmonėms A. Domaševičius ne kartą įspūdingai pademonstravo remdamas buržuazinėje Lietuvoje kuopininkus, dirbdamas darbininkų profsąjungose, pažangiose kultūros švietimo draugijose, žengdamas koja į koją su Lietuvos Komunistų partija.

Štai dėl ko A. Domaševičiaus nekentė caro valdžia, Lenkijos pilsudskininkai ir Lietuvos fašistai, nekartą persekiojė ir kalinę šį tauru visuomenininką. Štai kodėl A. Domaševičių gerbia Tarybų Lietuvos, socialistinės šalies darbo žmonės, naujos visuomenės kūrėjai. Eidami A. Domaševičiaus keliu daugelis pažangiųjų Lietuvos inteligentų įnešė savo žymų indėlį į Tarybų Lietuvos pasiekimus.

Kompozitorius A. Balsys su filmavimo kamera. (A. Sutkaus).

TRAKTORININKAS PRIE VAIRO

Tavo akys vis žvelgia į priekinį ratą,
Kuris traktoriui kryptį suteikia,
Kuris rieda gėlėta žole lyg per vatą,
Taip be traškesio, žlegesio, taikiai, —
Įsitempt jam nereikia!

O gyvenimas tavo — tarytum noragai,
Įsirėžę į juodžemį sminga,
Veržliai verčia velėną, varydami vagą,
Raiko, drasko dirvoną sultingą,
Ruošia dirvą derlingą.

Tegu gresia noragams pavojus nulūžti,
Atsitrenkus į uolą atšipti,
Tu seniai pamilai šios profesijos rūstį,
Tau smagu priekin smigti ir smigti,
Vagų barą palikti,
Su lemtim nesipykti!

J. Subata

GARBĖ KOVINGIEMS JAUNUOLIAMS

Garbė jums, kovingi jaunuoliai,
Jūs drąsūs, tvirti pionieriai!:
Kad turite nuomonę sveiką
Kovoti už laisvę ir taiką,
Kad skiepijat idėjas naujas
Ir šaukiate kovot ir mases.
Ir kad jau einat šviesesniais keliais,
Arba naujosios gadynės takais,
Į geresnį, šviesesnį rytojų
Nebeklausant tamsių patarėjų,
Kad ir dar kovai sunki padėtis.

Taigi ir neliaukit kovoję,
Jaunimą vienybėn verbavę.
Žinokit, kad jei dirbsit, veiksit,
Tai kovą sėkmingai laimėsit.
Juk jūsų šviesių, laisvų minčių
Arba gi idėjų prakilnių
Nieks negalės gi niekad sustabdyt,
Kad ir bandytų su kulkom daužyt.
Taigi ir marš iš tamsos į šviesą —
Į ateitį malonią ir šviesią.
Nes jums priklauso šviesi ateitis.

Jonas Juška

Su kauniečiais Druskininkuose

Lankydamasis Kaune, pasisakiau draugams kauniečiams, kad gavau kelialapį nuvykti į Druskininkus, į sanatoriją "Dainava" poilsiui ir ten pabuvoti apie 24 dienas.

Kauno miesto mero pavaduotoja Janina Narkevičiūtė pritarė mano planui ir dar pasižadėjo atvažiuoti į Druskininkus aplankyti mane. Girdi, tuo pačiu laiku padarysime pikniką kur nors jaukiame gamtos kampelyje, prie gražaus ežero.

Mieloji Janina labai užimta visokiais darbais ir pareigomis, bet vis dėlto ji surado laiko ir savo prižadą išpildė.

Penktadienį, žiūriu, Janina jau čia su savo dukra Birute ir vyru Julium, Kauno mėsos kombinato direktoriaus pavaduotoju.

Štai ir generolas Adolfas Urbšas su žmona, Aras Korsakas ir kiti draugai.

Netrukus pamačiau ir daugiau pažįstamų ir draugų: simpatinga ir nuoširdi "Dainavos" sanatorijos vyr. gydytoja E. Kriaučiūnaitė; ten besigydantieji draugai: Bergas, gamtos apsaugos komiteto pirmininkas; B. Baranauskas, revoliucinio judėjimo Lietuvoje dalyvis.

Visi mes patraukėme į nuošalų Dzūkijos kampelį, kur tik paukšteliai čiulbėjo ir ežero vilnelės vijosi viena kitą, kuriame irstėsi Kauno medicinos studentai, ten pat, ant ežero kranto, stovi palapinių stovykla, kur jie praleidžia vasaros atostogas.

Susiradę patogią vietelę visi kibome į darbą. Vieni statė ugniavietę, kiti ieškojo sausų šakų. Netrukus ugnelė pradėjo rusenti. Pasirodo, kad Adolfas Urbšas ir Julius Čygas yra patvrę ugniaviečių statytojai. Moterys pradėjo varstyti mėsą ant virbalų ir dėti ant ugnies. Pakvipo spirgantieji šašlikai ir sužadino apetitą. Na, o draugai Aras ir Bergas traukė fotografijas, užfiksuodami gal vienkartinius susitikimus...

Skanūs šašlikai, bet draugų Urbšų pagaminti pyragai prie kavos dar skanesni. Kaip smagu ir malonu piknikauti tėvynėje! Užtraukėme dainelę, kuri ypatingai pritiko man: "Lietuva brangi"...

Sėdame ant pievelės. Mano mintys skrenda į praeitį ir į dabartį. Janina paprašė papasakoti apie "Laisvę," apie Aido chorą, apie mano praeitį. Nepatogu kalbėti apie save, bet jie mane privertė. Žinau, kaip šie draugai perėjo per kalėjimus, per frontus. Po karo kova su banditais, kurie pasislėpę miškuose teriojo lietuvius, naktimis juos užpuldami.

Trumpai papasakojau apie savo pergyvenimus, ir buvo labai įdomu išgirsti Janinos, generolo Urbšos, Baranausko ir kitų draugų praeitį, jų kovų kelius. Juk gyvenimo vagos tokios gilios, kad negalima aprašyti šiame trumpame prisiminimų aprašyme...

Štai nutraukia mūsų pasikalbėjimą atvažiavusi "Volga." Tai Druskininkų mėras Kazimieras Vilutis su žmona Onute. Ir vėl vaišės, ir vėl dainos, primenančios jaunystę...

Po vaišių ir jausmingų dainų pravartu pasimaudyti skaidriame ežero vandenyje. Pasiskirstėm į dvi grupes: vyrai į dešinę, moterys į kairę. Šokome į ežerą su "Adomo ir Ievos" kostiumais. Iš vyrų generolas ir Julius buvo geriausi plaukikai, o moterų — nedrįsau būti teisėju.

Kai saulė pradėjo slinkti už gražių Dzūkijos pušynų, Janina priminė namus. Tvirtai paspaudę rankas, atsisveikinome.

Vakarop, rengiuosi išvažiuoti. Dar nesuspėjome susėsti į mašinas, kaip pamatėme atskubant mašiną "Volgą," kurioje atvažiavo, tiesiog iš Palangos, mano geras draugas Jonas Jurgaitis. Atvežė jis man dovanų nuo buvusio "Pravdos" redaktoriaus, kuris dabar dėsto Maskvos universitete marksizmą-leninizmą. Profesorius atvažiavo pailsėti pirmą kartą į mūsų gražiąją Palangą. Susipažinau su juo, kai važiavau iš Vilniaus į Palangą vienoje mašinoje. Teko daug išsikalbėti apie Ameriką ir čia gyvenančius lietuvius, apie laikraštį "Laisvę."

Padovanojau jam "Laisvės" jubiliejinį 55 metų sukakties plunksnakotį, o jis man už tai perdavė per draugą Jurgaitį lentelę su trimis gintariniais berželiais ir prie to dar ispaniško konjako, prašydamas išgerti už Ispanijos liaudį...

Grįžtu dar prie draugės Janinos Narkevičiūtės, norėdamas jai padėkoti už surengtą pikniką, kuriame jinai šeimininkavo. Šilti prisiminimai pasiliks manyje ant visados.

Apie Janiną galima labai daug pasakyti, tad aš noriu nors labai trumpai ją apibūdinti.

Kiek teko išsikalbėti su pažįstamais, ar tai būtų Lietuvoje, ar su mūsų turistais Amerikoje, visi šiltai apie ją atsiliepia. Jinai nuoširdžiai visiems pagelbsti, visiems pataria. Tai moteris, kuri atiduotu savo širdį, kad tik draugui arba svečiui būtų gera, kad jis jaustusi laisvai, kad jaustųsi kaip namuose.

Kauniečiai pasakoja, kad miesto mero pavaduotoja, Janina Narkevičiūtė, neatsakiusi pagalbos nė vienam žmogui, kuris kreipėsi į ją su prašymu. O jeigu sprendžiamas klausimas nėra jos galioje, tai Janina nurodo, kur kreiptis, kad pagalbą gautų.

Štai sunkiai suserga viena miesto kultūros darbuotoja. Reikia važiuoti į Čekoslovakiją gydytis. Jinai pasiskundžia Janinai. Tučtuojau Janina sutvarkė reikalus, ir ta moteris jau turi kelialapį į Čekoslovakijos sanatoriją.

Aš taip pat esu dėkingas jai už rūpestingumą, kuomet 1961 metais mūsų berniukai viešėjo Tarybų Lietuvoje. Janina paėmė juos savo globon ir pati nuvežė juos į Kačerginės pionierių stovyklą. Kreipiausi į ją ir asmeniniais reikalais, kuriuos jinai man puikiai sutvarkė. Tai ne vienas pavyzdys Janinos Narkevičiūtės darbų. Panašių atvejų buvo ir bus užtektinai ir kiekvienas asmuo jai dėkingas už tai. Beje, nuoširdžios paslaugos neįeina į jos tarnybines pareigas, kas dar daugiau iškelia jos nuoširdumą ir asmens supratimą!

J. Narkevičiūtė sako: Tai Tarybinė valdžia, tai Komunistų partija rūpinasi žmogumi. Esu paskirta į šį postą ir aš rūpinuosi kiekvieno lietuvio padėtimi. Jinai populiari ne tik tarp kauniečių. Kėdainių moterys ja kviečia į šventes ne kaip žemietę, bet kaip širdingą darbuotoją šiandieninėje tarybinėje santvarkoje. Ji rūpinasi, kad būtų įrengti muziejai, kad būtų sutvarkytos maudyklos.

Myli ja ir tarybiniai rašytojai už jos meniška sielą, už rūpestingumą ir išlaikymą Kauno miesto kultūrinio veido. Ją pažįsta visa Tarybu šalis, kaip Pasaulinio Moterų Kongreso komiteto narę. Jinai turi plačius ryšius su tarybinėmis moterimis. 1963 metais ji dalyvavo drauge su visomis delegatėmis Pasauliniame Moterų Kongrese.

Linkiu Janinai Narkevičiūtei ilgiausių metų, geriausios sveikatos ir geriausių sėkmių jos kultūriniame darbe!

Povilas Venta

Brockton, Mass.

Pirmiau buvusi montelliete Barbora Gutkauskienė dabar gyvena pas dukterį Betta Petrick, Buzzards Bay, Mass. Lapkričio 15 d. ji minėjo 80-ąjį gimtadienį — 80 metų. Ta proga Marijona Gutauskas nuvežė mus — mane, K. Butkienę, K. Čereškienę, P. Senkevičienę — pas jubiliatę. Pasveikinome ją, sudainavome "Linksmą gimtadienį," išgėrėme po tostą. Ji susijaudino, apsiverkė.

Duktė Betta mus gerai pamylėjo, gavome blue fish ir kitokių gardesių pietus. Gražiai pasikalbėjome, linksmai laika praleidome.

Reikia priminti, kad mūsų jubiliatės sveikata menka, mažai mato. Seniau ji perskaitydavo krislus, dabar jos duktė jai perskaito. Ji laiminga, kad turi gerą, nuoširdžią dukterį.

Pirmiau, kai Gutkauskienė gyveno Montello, ji priklausė Moterų apšvietos klubui, lankydavo mūsu parengimus. Bus jau keletas metu, kai ji sunkiai susirgo, vos gyva išliko. Šeimynoje turėio daug mirimu. Matysite, tai liūdni prisiminimai.

George Shimaitis

St. Petersburg, Fla.

Mums sukako 20 metu vedybinio gyvenimo ir ta sukaktis jau buvo atžymėta su Dainos mylėtoju grupe, kur ir mudu priklausome. Mūsu skaitlingi bičiuliai ir Dainos mylėtoiai su dainomis mudu pagerbė, ir su daugeliu pokalbiu atsidžiaugėme gražioje Užusienių rezidencijoje. Už tai tariame visiems ačiū!

Bet vis dar sukasi galvoje mylimiausia "Laisvė." Ta proga jos nepagerbėme. Todėl mudu nutarėme paaukoti jai po dolerį už kiekvienerius mudviejų vedybinio gyvenimo metus.

Štai rasite $20 "Laisvės" reikalams.

Juozas ir Marija Judzentai

MIAMI, FLA.

Nuoširdi padėka draugams už simpatiją ir pagalbą laike J. Slieko ligos.

Širdingai ačiū Annai Martin, kuri labai daug pagelbėjo mums savo automobiliu vežiodama pas daktarus ir į ligoninę, taip pat Reginai Kaulakienei už vežiojimą manęs į ligoninę aplankyti sergantį vyrą, nes man būtų buvę sunku be automobilio pasiekti ligoninę. Regina, nors pati turėdama bėdų, gelbėjo man. Ji turėdavo palikti sergančią motiną ir keturias mažas mergaites apžiūrėti, bet ji pasidarydavo laiko man pagelbėti.

Labai ačiū LLD 75 kuopos nariams už prisiuntimą kortos su draugų parašais, ir visiems už kortas, kurių gavome iš toli ir arti. Ačiū draugams Mikitams už aplankyma ir atvežimą kitų lankytojų į ligoninę.

Ačiū M. Valilionienei už aprašymą "Laisvėje." Taipgi didelis ačiū mūsų laikraščiams "Laisvei" ir "Vilniai." Jeigu nebūtų laikraščių, nebūtų galima sužinoti, kurie pažįstami ar draugai susirgo ar pasitraukė iš gyvųjų tarpo. Tik iš savo spaudos mes gauname visokių žinių.

Dar kartą visiems prieteliams ačiū už visokas paslaugas ir prijautimą laike nelaimės.

J. ir E. Sliekai

Philadelphia, Pa.

Turime ir smagių žinių

Kuone staiga netikėtai pateko į ligoninę drg. A. Pranaitis, senosios kartos ateivis, nebe jaunuolis, o čia staigi operacija!..

Bet štai vėliausia žinutė: po virš poros savaičių ligoninės globos mūsų draugas Pranaitis po keleto dienų bus paleistas į namus.

Tai, kaip jam ir daugeliui jo vienminčių rūpėjo būsimas parengimėlis sekmadienį, lapkričio 27 dieną, jame galėsime pasikalbėti su mūsų Antanėliu.

Taip, tam rūpestingai rengiamės. Ievutė Mizarienė tikrai pribus ir daug įspūdžių pasakys. J. Grybas su Lietuvos filmais irgi pribus dar su keletu newyorkiečių.

Svarbiausia, kad kuo daugiausia vietinių tuo pasinaudotų, vieni kitus pakviesdami. Mūsu aldietės, darbščios moterėlės, parsirengusios visus gerai pavaišinti.

Pasistenkime atvykti dar prieš pirmą valandą.

Surasti vieta nėra keblu. Busai "J" ir "K" atveža iki Chelton Ave. ir Wayne Ave. Reikės paeiti į North pusę virš dviejų su puse skvėrų. Gatvekaris 53 eina skersai Broad St. ir Erie Ave. į West pusę ir priveš visai prie 6024 Wayne Ave. Išlipkite ant Walnut Li. Tai bus antras namas nuo gatvės. Lauksime svečių.

R. M.

Apiplėšė Miesto centre

Du jauni vyrai buvo pasiųsti parnešti algų pinigus Textile Specialties firmai 33 E. 17th St. Su pareinančiais į keltuvą sykiu įėjo nepažįstamas. Keltuve jis išsitraukė iš popierinio maišelio iešmą ir pagrasino nudurti. Paslai atidavė jam paketą su $5,000.

A. Petrika

Atostogos Tarybų Lietuvoje

(Tęsinys)

Dar galima žodį kitą tarti apie Baltarusijos miestą Gardiną, kuris iš Druskininkų visai netoli. Rusai ir lenkai jį vadina Grodno, o baltarusiai — Horodno. Taigi vieną popietę vyriausioji kurorto gydytoja Aldona Baltuškonytė "suorganizavo" būrį savanorių ir dviem automobiliais patraukėme plentu į tą istorinės Lietuvos buvusią tvirtovę. Plentas eina miškais. Vienoje vietoje, šale plento, didelė šilo apylinkė yra giliai įsmukusi; net aukštų pušų viršūnės stovi mums po kojomis. Sakoma, jog tai įvykę dėl to, kad druskos klodai, esanti po žeme, ištirpę ir į paviršių sūrum šaltinių vandeniu ištekėję. Vaizdas nepaprastas!

Gardinas — buvęs vienas iš žymiausių feodalinės Lietuvos miestų. Ten gyveno Lietuvos kunigaikščiai. Miestas buvo stipri tvirtovė dešiniajame Nemuno krante. Dar ir dabar galima matyti Nemuno skardyje akmeninę tvirtovės sieną, pabūklus (kanuoles) ir akmeninius sviedinius, kuriais buvo šaudoma. Muziejuje yra gana daug istorinės medžiagos. Sienoje kabo didelis Vytauto paveikslas. Karo metu miestas daug nukentėjo. Šiuo metu vyksta didžiulė statyba, ypatingai miesto pakraščiuose, kur kyla vienas po kito penkiaaukščiai gyvenamieji namai ir pramonės pastatai. Senoji miesto dalis panaši į Vilniaus senamiestį.

Kelionė buvo labai įdomi.

Birštonas ir Liškiava

Važiuodami į Druskininkus, sustojome pasidairyti ir Birštone, kuris išsidėstęs dešiniajame Nemuno krante, apatinėje jo terasoje, prie pat Druskupio upelio žiočių.

Birštonas, Prienų rajono kurortinis miestas, turi apie 1,500 gyventojų. Nemunas prie Birštono daro apie 60-ties kilometrų vingį, vadinamą "Birštono kilpa." Netoliese yra žvėryno miškas, o kitame šone — Alksniakiemio šilas.

Birštonas, kaip kurortas, yra už Druskininkus mažesnis. Tačiau jo versmių vanduo ir purvo vonios yra beveik tos pačios rūšies. Iš žymesnių šaltinių minėtini "Vytautas" ir "Birutė," kurių mineralinį vandenį buteliuose galima pirktis kone visoje Lietuvoje. Vytauto kalnas, apaugęs dideliais spygliuočiais medžiais. Iš jo viršūnės puikiai matosi Nemuno vingis. Pora sanatorijų dirba ištisus metus, kitos yra sezoninės —veikia tik vasaromis. Yra 80 vietų gražus viešbutis, valgyklos, kino teatras ir šiaip visuomeniniams poreikiams pastatai. Miesto plotas užima apie 201 hektaro plotą.

Tai Birštone, Vytauto kalne, prieš keliolika metų prelatas Konst. Olšauskis pasmaugė savo meilužę-šeimininkę ir už tai Kauno teisme buvo nubaustas.

Paskutinę mano druskininkinių atostogų dieną d-rė Baltuškonytė "sugundė" pamatyti Liškiavą, kuri yra nuo šio kurorto tik apie 12 kilometrų į šiaurės rytus. Keltuvu perplaukėme Nemuną (tiltas ten būtinai reikalingas) ir duobėtu kaimo keliuku įvažiavome į kalną. Miestelis yra Alytaus rajone, stovi kairiajame Nemuno krante, ant aukšto skardžio, tarp Leipalingio ir Merkinės Dzūkijoje. Už dviejų kilometrų nuo miestelio į vakarus, piliakalnyje, dar yra išlikę buvusios pilies bokštų griuvėsiai. Kada ir kieno ta pilis buvo statyta, niekas nežino. Lenkų istorikas Tadas Norbutas teigia, jog tai buvo 14 ar 15 amž.

Liškiavos pilį ir dvarą valdė daugelis Lietuvos bei Lenkijos didikų. 16 amž. jos valdovu buvo Didysis Lietuvos etmonas Mykolas Radvila. Vėliau (1660 m.) ji atiteko Vilniaus miestelėnui Gibliui, kurio žentas, V. J. Kosila, 1694 m. dvarą su visais kaimais užrašė domininkonams. 1699 m. Kosilos žentai domininkonus buvo iš ten išviję, bet 1703 m. tribunolas (teismas) dvarą ir vėl jiems grąžino, o 1820 m. ji atpirko koks tai Kruševskis.

Pirmoji medinė katalikų bažnyčia ten pastatyta 1520 m. Ją Radvila buvo atidavęs kalvinistams, bet kai ten įsigalėjo domininkonai, tai 1694 m. jie pasistatė naują mūrinę bažnyčią ir vienuolyną. Nuo 1837 iki 1852 m. Liškiavos vienuolynas buvo nusikaltusių kunigų bei vienuolių kalėjimu. Ten jie turėdavo rūsyje rankinėmis girnomis grūdus malti ir buvo labai prastai maitinami, tad daugelis jų iš ten pabėgdavo. Dėl to giliai požemiuose buvo išmūryti karceriai, kuriuose kalinius uždarydavo geležinėmis durimis ir užrakindavo. Maisto ar vandens atsigerti paduodavo tik pro mažą duryse esančią skylę, kurią vėl tuoj uždarydavo stora lenta. Jokis šviesos spindulėlis į karcerį neineidavo, nes jokio lango nebuvo. Daugelis tokių kalinių ten buvo laikomi ligi mirties. Bažnyčios rūsyje (cellar) ir dabar dar yra kai kurių mirusiųjų palaikai (griaučiai).

Vienuoliams išmirus ar kitur išsikėlus, bažnyčia ir vienuolynas atiteko Vygrių parapijai. Iki 1855 m. pamokslai ten buvo sakomi lenkų kalba, nors dauguma parapijiečių jos ir nesupratė.

Šiuo metu iš vienuolyno padaryta vidurinė mokykla-gimnazija. Bažnyčia veikia ir dabar. Apylinkė ten labai graži.

Paskutinės dienos Vilniuje

"O Vilniuj žydi liepos—
baltai, baltai, baltai"...

Grįžęs iš Druskininkų į Vilnių iš jo jau nebeišvykau, kol išskridau į Maskvą. Paskutinėmis dienomis Lietuvos sostinėje buvau labai užimtas: lankiau ministerijas, Mokslų Akademiją bei įvairius jos Institutus, bibliotekas, muziejus ir šiaip mokslo įstaigas. Be to, reikėjo susitikti daugelį nuoširdžių draugų, juos atsisveikinti ir atlikti kiti paskutinio momento pasiruošimo darbai.

Viena svarbiausių įstaigų, kurią vizitavau, buvo Lietuvos TSR Mokslų Akademija, kurios prezidentu yra amerikiečiams pažįstamas prof. dr. Juozas Matulis, o jo pavaduotoju akademikas inžinierius Algirdas Žukauskas. Pastarasis š. m. rugpiūčio pradžioje dalyvavo mokslininkų suvažiavime Čikagoje. Abu labai malonūs vyrai. Su jais gerokai išsikalbėjau. Prof. J. Matulis savo įstaigos "Volga" pavažinėjo ir parodė kai kuriuos jo "valdos" institutus ir paaiškino jų specifinį darbą.

Daugiau žinių apie Mokslų Akademiją bei jos institutus suteikė Istorijos Mokslų Daktaras Juozas Jurginis, Istorijos instituto direktoriaus pavaduotojas. Šiuo metu Mokslų Akademija turi 8 institutus: 1 Kaune, o 7 Vilniuje:

1. Chemijos ir cheminės technologijos, direktorius Juozas Matulis.
2. Fizikos ir matematikos, direktorius Juras Požėla.
3. Energetikos ir elektrotechnikos, dir. Valerijonas Dauknys (Kaune).
4. Botanikos, dir. Karolis Jankevičius.
5. Zoologijos ir parazitologijos, dir. Petras Zajančkauskas.
6. Ekonomikos, dir. Kazimieras Meškauskas.
7. Istorijos, dir. Juozas Žiugžda.
8. Lietuvių kalbos ir literatūros, dir. Kostas Korsakas.

Seniau Akademijoje institutų buvo daugiau, bet prieš keletą metų ji buvo reformuota ir dalis jos sukurtų institutų perduota atitinkamoms ministerijoms arba jų žinyboms. M. Akadem. nepriklauso Žemdirbystės, Gyvulininkystės, Miškų, Melioracijos, Statybos bei architektūros ir Medicinos institutai; jie pripažinti daugiau taikomojo pobūdžio įstaigomis.

Akademija ir jos institutai su Švietimo ministerija kokiais nors priklausomumo ryšiais nesurišti, vieni nuo kitų visai nepriklauso. Akademija yra autonominė mokslų įstaiga, už savo darbą atsakanti prieš Lietuvos TSR Ministrų Tarybą ir TSRS Mokslų Akademiją.

Ne visi Institutų direktoriai yra akademikai.

Vienas tokių Institutų, tai Mokslų Akademijos Lietuvių kalbos ir literatūros institutas, kurio direktorium yra akademikas Kostas Korsakas. Šis institutas yra lyg ir tęsinys ar paveldėjas senosios Lietuvių Mokslo Draugijos, įkurtos po Pirmojo pasaulinio karo d-ro Jono Basanavičiaus. Ten yra Basanavičiaus ir S. Daukanto bibliotekos, Bugos žodyno kartoteka, tautosakos kartoteka ir kita sena lituanistikos medžiaga. Ten ruošiama ir didysis lietuvių kalbos žodynas, kurio šeši tomai jau išleista, VII t. spausdinamas ir ruošiamas VIII tomas.

Instituto direktorius akademikas K. Korsakas sukvietė į didžiausį kambarį visą savo sandarbininkų kolektyvą, su kuriuo malonu buvo pasikalbėti.

Šįmet sukako 25-ri metai nuo to laiko, kai pradėjo gyvuoti šis įžymus lietuvių filologijos mokslų centras — Lietuvių kalbos ir literatūros institutas. Ta proga Mokslų Akademijos Aktų salėje gegužės mėnesį įvyko iškilmingas išplėstinis šio instituto mokslinės tarybos posėdis, kurį padėjo K. Korsakas, jau 20 metų vadovaujantis minėtojo instituto veiklai.

Šio jubiliejaus proga K. Korsakas "Tėvynės balso" reporteriui pateikė gana daug medžiagos apie jo vadovaujamo instituto darbą. Be kita ko jis pasakė, jog instituto branduolys sudarytas 1941 metų pavasarį ir jog "Du atskiri Lietuvių kalbos ir Lietuvių literatūros institutai 1952 m. buvo sujungti į vieną Lietuvių kalbos ir literatūros institutą. Nuo to laiko instituto darbuotojų skaičius patrigubėjo iki 100 žmonių, iš kurių 70 yra moksliniai bendradarbiai."

Kartu kyla ir instituto darbuotojų mokslinės kvalifikacijos: 35 darbuotojai turi filologijos mokslų kandidato ir du filologijos mokslų daktaro laipsnius. Kiti dar rengia gynimui kandidatines disertacijas; dauguma jų jauni mokslininkai, kuriuos paruošė pokario Lietuvos aukštosios mokyklos:

"Institute sutelkta kvalifikuotų filologų kolektyvas — sako K. Korsakas — tolydžio didina savo produkciją... Dabar institutas kasmet parengia ir išleidžia po 5-6 stambius vaikalus." Iki šiol institutas išleido apie 100 veikalų, tarp kurių minėtini "tokie kapitaliniai veikalai, kaip didysis 'Lietuvių kalbos žodynas' (6 tomai), 'Dabartinės lietuvių kalbos žodynas,' mokslinė 'Lietuvių kalbos gramatika' (1 tomas), akademinė 'Lietuvių literatūros istorija' (4 tomai), tęstiniai leidiniai 'Literatūra ir kalba' (7 tomai) ir kt... Institute gyvai sekama bei nagrinėjama išeiviškoji lietuvių literatūra... Sekama ir šiandieninė išeivių literatūra bei spauda." Taigi neužmiršta bei vertinama ir amerikiečių lietuvių spauda.

Švietimo ministerijoje turėjau laimę pasikalbėti su ministru Mečislovu Gedvilu. Jis man suteikė daug įdomios medžiagos, kuria norėčiau pasidalyti su skaitytoju. Gerb. ministras kalbėjo apie kultūrinę revoliuciją Lietuvoje ir sąlygas buržuazijai Lietuvą valdant, ypatingai apie mokyklas bei mokslą. Jis sakė, jog buržuazijos metu "Pradžios mokslas nominaliai buvo privalomas, tačiau praktiškai daugybė vaikų nebaigdavo pradinių mokyklų. Mokslo metai prasidėdavo tik nuo vėlyvo rudens, kai piemenėliai grįždavo namo iš laukų, o pasibaigdavo ankstyvą pavasarį, kai vėl reikdavo išginti bandą... vidurinėse mokyklose mokėsi vos 26,000 vaikų, t. y. mažiau, negu 1% visų gyventojų skaičiaus."

Aukštosiose mokyklose padėtis buvo ne geresnė: kiekvienai 10,000 gyventojų teko tik 14 studentų. Atidarius duris į aukštąsias mokyklas darbininkų vaikams, tuoj pirmaisiais metais studentų skaičius padvigubėjo. 1941 m. pradžioje įsteigta Mokslinė Akademija tirti Lietuvos gamtą ir jos turtus. Deja, kūrybinį liaudies darbą nutraukė sukeltas hitlerinės Vokietijos karas. Buvo uždaryti Kauno ir Vilniaus universitetai.

1949 m. iškeltas privalomo septynerių metų mokymo įvedimo klausimas:

"Tais pačiais metais progimnazijos ir gimnazijos buvo pertvarkytos į septynmetes ir vidurines mokyklas, įvedant 11-kos metų bendrojo lavinimo-mokymo laiką." 1939 m. Lietuvoje veikė 96 gimnazijos ir progimnazijos, o dabar jų yra 14 kartų daugiau: "1939-40 m. mokslo metais progimnazijas baigė tik 637 mokiniai, o gimnazijas apie 2,000 abiturientų . Gi 1965-66 mokslo metais vien vidurinio mokslo atestatus gavo apie 20,000 jaunuolių(o aštuonmetes mokyklas baigė 50,000 paauglių...

(Bus daugiau)

Lietuvos studentų būrelyje

YUCAIPOS ŽINIOS

LLD kuopos susirinkimas

Sekmadienį, gruodžio 11 d., įvyks LLD kuopos priešmetinis susirinkimas Yucaipa Valley parko salėje, ant 7-os gatvės prie Ave. E. Salė bus atvira nuo 12-os valandos, susirinkimas prasidės apie 12:30. Visi nariai malonėkite dalyvauti, nes turėsime perrinkti kuopos valdybą, ir balsavimą LLD Centro Valdybos.

Po susirinkimo mūsų kuopos narės rengiasi pavaišinti visus skaniais pietumis. Galėsime linksmai pažaisti, gražiai laiką praleisti.

Jei kurių "Vilnies," "Laisvės" arba "Liaudies Balso" prenumeratas jau reikia atnaujinti, prašau kreiptis į kuopos vajininkus. Jei turite savo artimų, kurie norėtų užsirašyti kurį laikraštį, padarytumėte gerą žingsnį pirmyn, nes LLD narių vyriausia pareiga yra verbuoti žmones į organizacijas, platinti laikraščius ir knygas ir kovoti prieš žmogžudišką karą.

Kp. Fin. Sekr.

-:- -:- -:-

Apie ligonius ir kitus dalykus

Juozas Richardas, išbuvęs porą mėnesių ligoninėje, jau randasi namie, sveikas ir linksmas. Sakė, visapusiškai jaučiasi gerai.

"Granmų" klubas dar neseniai atlaikė savo skaitlingą susirinkimą. Jų susirinkimas įvyksta sykį į mėnesį, susirinkę skaniai papietauja, pažaidžia, sykiu būna pakviesti ir tos kolonijos draugai ir draugės linksmai laiką praleisti. Nors visuomeniškai mažai yra nuveikę, bet tarpusavy labai draugiškai laiką praleidžia. Kaip man atrodo, "Granmų" klubas galėtų sudaryti gražią meninę programą, nes jų tarpe randasi keletas gerų dainininkių, per daugelį metų dalyvavusių choruose ir vaidyboje. Tik bėda ta, kad tūlos gyvena virš 100 mylių tolio viena nuo kitos. Pav., Elzbietėlė Cable gyvena Inglewoode. Ji važiuodama atvežė ne tik klubo nares, bet ir jauną viešnią Elvirą Virbickienę, rodos, iš Rockford, Ill. Malonu buvo susipažinti su ja.

"Granmų" susirinkimai įvyksta pas nares, tą dieną tos narės pareiga suruošti tos dienos puotą. Teko dalyvauti jau daugely vietų "Granmų" sueigose. Vėliausia sueiga įvyko pas d. Marytę Radienę. Ji nepaprastai gerai visus traktavo. Ačiū jai už tai.

—:—

SLA kuopa taipgi praleido pirmą rudeninį parengimą salėje. Svečių turėjo iš arti ir toli. Būtų pageidaujama, kad ir jie prisidėtų su aukomis ar kitokiais visuomeniškais darbais, kaip tai prieš karą, ar paremtų darbininkišką spaudą. Turėtų mesti į šalį tokį "Keleivį" ar "Naujienas," kurie atvirai skleidžia melus, nesąmones apie Tarybų Lietuvą.

—:—

Po dabartinių Kalifornijos balsavimų respublikonai džiaugiasi, kaip mažas vaikas su žaislais. Per televiziją pasisakė, kad respublikonai jau pralaužė ledą ir kitais rinkimais ponas Reagan bus statomas į šalies prezidentus. Žinoma, šiuose rinkimuose demokratai daug prakišo todėl, kad žmonės negalėjo pakęsti prez. Johnsono nnusistatymo už Vietnamo karą. Nors to viešai negarsina, bet patys demokratai jaučia, kad tas respublikonams davė progą savo tikslą pasiekti— laimėti.

—:—

Oro pakaita ne vien Yucaipoje, bet ir visoje Kalifornijoje galima pasidžiaugti. Nors vasara buvo karšta, bet ruduo ir iki dabar pagirtinai gražus ir nešaltas. Yucaipoje dar mažai kas šildo stubą, net ir naktys nelabai atvėsta, temperatūra tik iki 50°. Kitose valstijose, girdisi, žmones vargina šaltis ir sniegas.

Kas norėtų gražiai ir be šalčio žiemos atostogas praleisti, tiems būtų labai geras pasirinkimas ne tik Yucaipa, bet ir visa Kalifornija. **A.**

Religinių fanatikų riaušės dėl karvių

Delis. — Čia įvyko religinių fanatikų didžiulė demonstracija, kuri išsigimė į riaušes. Jose žuvo septyni asmenys ir daugybė sužeista. Riaušių priežastis— karvių neliečiamybė.

Kaip žinia, kraštutiniai religiniai indų tikėjimo šalininkai laiko karves šventais sutvėrimais. Milijonai karvių dėl to vaikščioja ir gulinėja Indijos miestų ir kaimų gatvėse, suvalgo daug maisto, bet jos neskerdžiamos. Tačiau Indijos valdžia leidžia musulmonams ir kitų sektų žmonėms skersti karves.

Kad protestuoti prieš tai, apie 200,000 indusų iš visos šalies suvyko į sostinę, kur surengė protesto demonstraciją. Demonstracijai vadovavo pusnuogi fanatikai, "šventuoliai." Nors tie "šventuoliai" save laiko visų gyvasčių gerbėjais ir stoja prieš fizinę jėgą, jie nesidrovėjo susiimti su policija.

Po susirėmimo miesto gatvės liko tuščios, tik kur ne kur matėsi gaisrai. Mat, demonstrantai padeginėjo automobilius ir krautuves.

Demonstrantai nešė iškabas su obalsiu:

"Lai gyvuoja Motina Karvė, lai gyvuoja Motina Indija!"

Religinės kolegijos negali gauti paramos

Washingtonas. — Aukščiausias teismas nutarė, kad kolegijos, kurios yra surištos su vienomis ar kitomis religinėmis sektomis, negali gauti finansinės paramos iš viešųjų fondų. Aukščiausias teismas pats jokio nuosprendžio faktinai nepadarė, o tik atsisakė persvarstyti nuosprendį, kurį padarė Marylando valstijos aukščiausias teismas, tuo jį paremdamas.

Nuosprendis sako, kad jei religinės kolegijos naudoja tuos fondus bendram mokslui, ne specifinei religiniam, viešieji fondai irgi negali būti duoti, kadangi tas laužo valstybės-tikybos atskyrimo nuostatą.

Svečiuose pas žmogaus pusbrolius

Iš šiuolaikinių žmogbeždžionių — gibonas, orangutangas, gorila, šimpanzė, — mums artimiausios dvi pastarosios. Zoologijos soduose sunegalavus šimpanzei arba gorilai, kviečiamas ne veterinorius, o gydytojas, kuris gydo žmones. Šios beždžionės serga "žmogiškomis" ligomis, turi apendicitą, kuris, kaip ir žmogų, guldo jas ant operacinio stalo.

Tiek gorilos, tiek šimpanzės daugiausia gyvena ne medžiuose, o žemėje, naudojasi pripuolamais įrankiais. Turi gerą atmintį. Šimpanzė, vieną kartą mačiusi kokį veiksmą ar judesį, jį gerai įsimena ir net po ilgo laiko pakartoja.

Kartą šimpanzė atsuktuvu pradėjo išsukinėti varžtus iš durų. Pasirodo, varžtai jai reikalingi sulaužytos taburetės remontui. Susuko varžtus — taburetė vis dar nestovi. Pradėjo kalti vinis. Darbavosi tol, kol sutaisė. Tada metė įrankius ir patenkinta atsisėdo ant suremontuotos taburetės.

Jauna Niujorko gamtos istorijos muziejaus gorila Toto greit išmoko visokių "gudrybių". Įgudo žaisti kamuoliu, piešti "abstrakcionistinius" paveikslus. Mėgo ir jumorą. Kartą į jos narvą įėjo patarnautojas. Toto iššoko pro duris ir vikriai uždarė visus užraktus. Netverdama džiaugsmu, beždžionė šoko visus šokius, erzino uždarytą patarnautoją. Tik po kelių valandų ji pasigailėjo žmogaus ir, pati atidarius užraktus, išleido jį į laisvę.

Ir vis dėlto beždžionės labai sunkiai pakelia nelaisvę. Jeigu jaunos gorilos nelaisvėje mielai sportuoja, pasinaudodamos specialiais ir pripuolamais sporto įrankiais, tai po kelerių metų, tapusios muskulingais milžinais, puola į apatiją, sėdi, nuobodžiauja, tuo trumpina savo amžių ir sudaro daug vargo zoologijos sodų gydytojams. Nelaisvė žudo net galiūnus. Gorilos—didžiausios iš visų šiandien žinomų beždžionių rūšių. Jų ūgis siekia 2 metrus, svoris — 300—400 kilogramų. Kartą vienas boksininkas nutarė paspausti ranką 5-mečiui goriliukui. Mažylis draugiškai spustelėjo atkištą ranką, ir boksininką tuoj pat teko gabenti į ligoninę.

Pastaruoju metu mokslininkai, tyrinėdami žmogaus giminaičių gyvenimą, stengiasi tiesiog apsigyventi Afrikos džiunglėse, kartu su beždžionėmis. Kai kuriems tai pavyksta. Jauna mokslininkė Džeinė Gudol, stebėdama šimpanzių bandos gyvenimą, ketverius metus išgyveno Gombe Strimo draustinyje netoli Tanganikos ežero. Ji tvirtina, kad šimpanzės pasigamina primityvius įrankius skruzdėlėms, termitams ir kitiems vabzdžiams gaudyti. Nulaužus žolės stiebą, beždžionė jį kiša į skruzdėlyną ir tokiu būdu ėda prie "šaukšto" prilipusius vabzdžius.

Šimpanzių sveikinimasis primena žmogaus įpročius. Kai susitinka dvi beždžionės, silpnesnioji pataikaudama tapšnoja stipresniai per nugarą. Šimpanzės meretai visai kaip žmonės apsikabina, bučiuojasi ir netgi spaudžia viena kitai ranką. O pasirodžius visų pripažintam bandos vadui Maikui, beždžionės skuba pareikšti jam savo pagarbą — tapšnoja jam per nugarą arba nusilenkia. Vadas į sveikinimą atsako įvairiai, pagal nuotaiką. Kartais draugiškai paplekšnoja delnu, o kartais nudelbia piktu, nemirksinčiu žvilgsniu arba net skelia antausį.

Maikas gana įdomiomis aplinkybėmis padarė karjerą ir iškopė į vado aukštumas. Stebėjimų pradžioje Maikas buvo bandos pastumdėlis. Vos ne visi patinai jį skriaudė, jis drebėdavo, išgirdęs mažiausią brakštelėjimą, vis dairydavosi į šalis. Vėliau jis — baukštusis Maikas — pradėjo žaisti tuščiomis žibalo skardinėmis. Pagriebęs skardinę, sukeldavo tokį triukšmą, kad visos beždžionės drebėdavo ir inkšdavo iš baimės. Pastebėjęs, kad jo bijo, Maikas taip įsigudrino barškinti skardines, kad visa banda, vos pamačiusi Maiką, jaudinosi, lankstėsi iki žemės.

"Kartą, — rašo Džeinė Gudol, — ėjau į kalnus paskui savo seną draugą šimpanzę Davidą. Jaučiau, kad jam patinka kartu keliauti. Kelis kartus jis atsigręžė, palaukė, kol aš prasibroviau pro tankias medžių šakas. Mes ėjome vis toliau į mišką. Kartu atsigėrėme iš švaraus kalnų upelio. Pamačiusi raudoną palmės riešutą, paėmiau, padėjau ant delno ir pasiūliau savo bendrakeleiviui. Jis pažiūrėjo į riešutą ir nusigręžė. Kai aš prikišau ranką arčiau jo, jis ištiesė savo ranką ir, laikydamas riešutą tarp delno ir nykščio, atsargiai paspaudė man ranką. Jaučiamai nuoširdus rankos paspaudimas truko apie 10 sekundžių. Po to jis paleido mano ranką ir numetė riešutą žemėn. Nors Davidui mano dovana nepatiko, bet draugystės žestą jis suprato teisingai".

Kitas jaunas mokslininkas Georgas Šaleris metus laiko praleido kalnų gorilų šeimoje.

Gorilų būriai kasdien keliauja. Bet, kaip taisyklė, per dieną nueina ne daugiau kaip puskilometrį. Su jomis kartu keliavo ir G. Šaleris. Kiekvien vakarą beždžionės rengiasi guolius 6—7 metrų aukštyje. Guolis daroma iš lijanų šakų, kurios suglemžiamos po savim. Jaunasis mokslininkas drąsiai išsitiesdavo savo miegamą maišą tarp beždžionių.

Gorilos — vegetarai. Jų meniu sudaro maždaug šimto rūšių augalų lapai ir augliai. Tuo paaiškinamas dažnas jų mirtingumas zoologijos soduose, kur jas bando šerti bananais ir kitais gardėsiais. (Šimpanzei bananai — skanėstas, gorilai — ne).

Gorilų dienotvarkė pastovi. Keliasi 6—8 val. ryto ir sočiai pusryčiauja. Iki 2 val. dienos ilsisi, priiminėja saulės vonias, miega. Pabudusios pietauja ir ruošia guolį nakčiai.

Kiekvienoje grupėje yra vadas. Vadu gali būti tik žilanugaris patinas. Žili nugaros plaukai — subrendimo požymis — atsiranda nuo 9 metų amžiaus. Vadas nustato dienotvarkę, duoda ženklą gulti, keltis, keliauti toliau. Jeigu vadas nejudėdamas įdėmiai žiūri viena kryptimi — tai ženklas visai grupei judėti ta linkme. Pavojaus minutę vadas tampa visos grupės gynėju. Grupė išsislapsto, ir bebaimis vadas vienas pasitinka priešą.

Kalnų gorilos labai gerbia vyresniuosius. Kartą lietaus metu jauna patelė išsirinko patogią sausą vietą po medžiu. Priėjo pagyvenusi patelė, ir jaunoji tuoj pat užleido jai vietą. Neužilgo pasirodė patinas ir pademonstravo, kad ir gorilų tarpe yra neišauklėtų. Išstūmė "damą" į lietų, o pats užėmė sausą vietą.

Paslaptingas ir įdomus gorilų "mušimosi į krūtinę" paprotys. Šis ritualas, primenąs keistą šokį, susideda iš devynių atskirų dalių. Pradžioj šokančioji gorila šūkalioja. Paskui nulaužia šaką ir įsikanda ją į dantis, simbolizuodama valgymo procesą. Po to, atsistojusi ant kojų, drasko lapus ir mėto aplinkui. Ritualo kulminacija — beždžionė, atmesdama rankas į šalis, smarkiai delnais daužo krūtinę. Vėliau gorila šokteli į šalį 8—10 metrų, vėl drasko lapus, rauna šaknis, laužo šakas. Ceremonijos pabaigoje gorila muša delnais žemę. Šį "šokį" jauni goriliukai pradeda mokytis nuo 4—5 mėnesių amžiaus.

Populiariausias jaunų beždžioniukų žaidimas: vienos įsitvirtina kalvelėje, kitos bando jas nutempti. Nutempę kalvelės šeimininkus, puolėjai patys įsitvirtina viršūnėje. Kalvos gynėjai dabar tampa puolėjais. Mažiukai mėgsta žaisti slėpynių. Visi slepiasi, o vienas ieško. Suaugusios gorilos su vaikais elgiasi labai švelniai. Net žilanugaris vadas kantriai kenčia išdykėlių smūgius į veidą arba "šokius" ant šventos žilos nugaros.

Georgas Šaleris tvirtina, kad gorilos — labai taikūs padarai. "Siaurame kely" susitikusios beždžionės nekimba į krūtines. Sustoja ir spigina viena kitai į akis. Ta, kuri neišlaiko žvilgsnio, puola kniūbščia, tuo parodydama visišką savo pralaimėjimą. Žmogui jos visai nepavojingos. Medžiotojų paskalos apie žiaurumą ir kraugeriškumą neturi jokio pagrindo. Susitikus gorilą, negalima žiūrėti jai į akis, nes tai suprantama, kaip tiesioginis iššūkis. Baigusi "mušimosi į krūtinę" ritualą, gorila staigiai puola prie žmogaus. Bet jeigu žmogus stovi nejudėdamas, beždžionė pasuka į šalį arba sustoja priešais. Jeigu žmogus leidžiasi bėgti, gorila vejasi ir kandžioja kojas.

Neveltui vietinių negrų įsitikinimu, žmogus kuriam įkando gorila, — bailys.

G. Žilevičiūtė
Iš "Mokslelvio"

Atenai. — Užsienio reikalų vice-ministras Theoharis Randis atsistatydino, nes jis nebuvo informuotas apie vedamas derybas su Turkija Kipro reikalu.

Jei Tamsta negali gauti Laisvei naujo skaitytojo, tai nors stambesnė auka paremk

St. Petersburg, Fla.

Pramoga pravesta gražiai su turininga kalba, eilėraščio recitavimu ir maloniomis dainelėmis lapkričio 12. Paprastai LLD 45 kuopos buvo ruoštas pažmonys ir finansiniai stipriai pastiprintas per draugę Kaziunę Pakšienę prisimenant savo gyvenimo draugą ir buvusį kuopos taurų pirmininką, kuris metas laiko kai miręs.

Šiame pažmonyj gausiai lankėsi svečiai ir viešnios iš toli. Be to vėl grįžo keletas vietos gyventojų iš šiaurinių rajonų, praleidę mieląją vasarėlę su savaisiais. Tad laiškininkų salė kaip akis buvo pilna žmonių. Visi linksminosi, atnaujindami pažintis, dalinosi patirtais įdomumais ir t. t.

Šeimininkės, tos bitelės, turėjo sunkiai padirbėti ruošiant pietus. Atrodo, nuo šio laiko prasidės parengimai didesni ir didesni.

Programos eigoje Adelė Pakalniškienė angliškai skaitė eilėraštį. J. P. Milleris pasakė kalbą apie Antano K. Pakšio nueitą kelią, kuris gyvendamas nemenkai rūpinosi ir darbavosi Lietuvių Literatūros vietos kuopoje. Dainos mylėtojai parinktomis dainomis puošė meniškai dienos programą. Dainininkam vadovavo Adelė Pakalniškienė. Sekė šokiai polkučių ir valcelių, šokėjų matėsi daug.

—::—

Floridoj piliečiai nepasitenkinę demokratais, į minštas kėdes susodino respublikonus praeituose valstijos rinkimuose. Numatoma, skirtumo vargu rasis tarpe naujų ir buvusių valdininkų.

—::—

Garbedžių (atliekų) rinkėjai nuo namelių sustreikavo. Jiem miesto tėveliai netvarkingai pakeitė mokestį už darbą. Kai dirbs viršlaikį, mažiau gaus mokėt, tad sustojo dirbę.

—::—

Policijantai taip pat sujudo. Nuo dabar naujiems policijantams pakeliama mokestis, bet nuo seniau dirbantiems veik nieko. Dėlto ir iškilo nepasitenkinimas. Kas iš to policijos policijos tarpe subruzdimo išeis, teks palaukti.

Senyvas Bernelis

Nedorybė ar menas?

Į New Yorką atvyko paskilbusi Gvinejos šokėjų trupė gastrolėms. Jai dar nepradėjus šokti mūsiškiai dailės ir doros supratimai susiskaldė į šipulius.

Čystatininkai sako, jog šokis nedoras.

Užvydelninkai visiškai supyko, kam mūsų valdžia tokius užsieniečius įsileido. Sako: skandalas! Mums liepė mūsų restauranuose veiterkas aprengti, o tas... tas leidžia šokti nuogomis krūtimis.

Menininkai sako, jog restauranuose padavėjų į stalą nuogumas ir scenoje šokėjos — ne tas pat.

Majoras Lindsay, atrodo, sutiko su menininkais, įsakė leisti šokėjoms šokti taip, kaip jų menininkų yra pripažinta esant padoru ir taip, kaip tradiciniai atliekama.

Proud Youth

Antanas writes:

"We celebrated 49th Anniversary of the October Revolution. I watched the parade from the stand. It was a tremendous outpour of the people of Vilnius. At least half of the people were marching along the Lenin's Prospect. It was one of the biggest demonstrations I have ever seen. And the enthusiasm of the marchers was something to see! The youth! The youth of Lithuania is a very proud youth. They surely marched today!"

The youth of Lithuania? Their fathers and mothers who fought for people's freedom in war against fascism, have given this new spirit and strength to their children. Thousands and thousands of them gave their life for the future of their children, for better life for all mankind. May this freedom and new life be protected always.

Ilse

TIGRŲ GIMINAIČIAI

Tik viename rajone prie sienos su Birma Indijoje nemedžiojami tigrai. Čia gyvena daflos genties žmonės. Sutikęs tigrą, šios genties žmogus garsiai sušunka: "Aš tavo brolis!"

Tik kai nėra kitos išeities jis nuo tigro ginasi.

Jeigu dafla kartais netyčia užmuša tigrą, tai po to seka ilga apeigų ceremonija, kurios metu kaltininkas prašo, kad užmuštas žvėris jam dovanotų.

Daflos gentis, kurioje yra apie 150 tūkstančių žmotarpe subruzdimo išeis, teks palaukti.

Dėl ko užsitesė plumberių streikas

Majoras Lindsay kreipėsi į valstijos industrijos komisionierių, kad jis paskirtų tarybą ištirti plumberių streiko užvilkimo priežastis ir surastų priemonę streikui baigti. Streikas liečia 4,000 plumberių Bronxe ir Manhattane, jie streikuoja jau apie 120 dienų. Dėl to daug statybų stovi nebaigtos.

ST. PETERSBURG, FLA.

Koncertas, Pietūs, Šokiai

Rudeninį koncertą rengia LLD 45 Kuopa

Pietūs lygiai 12 val. — seks koncertas

Sulauksime viešnių iš Worcester, Mass.

LAPKR. 24 d. — THANKSGIVING DAY

Vieta — 344 - 15th Ave. South

Irene Janulienė ir Helen Smith

Išstos su solo, duetais ir vieto Dainos Mylėtojai vad.

Adelės Pakalniškienės, dainuos naujas daineles.

Kviečia Komitetas

CLEVELAND, OHIO

Sveikiname Brangią Sesutę ir Švogerį

Oną ir Joną Eitučius

Dešimtosiomis jų vedybų metinėmis, sukankančiomis š. m. lapkričio 24 d.

Taipgi sveikiname ir jų dukrytę su žentu

JULYTĘ ir JUOZUKĄ KARSOKUS

mininčius ir savo vedybų sukaktį lapkričio 24 d.

Mano—Bojalienės—sesutė Eitutienė-Marcinonytė paeina iš gražiosios Dzūkijos, Liškiavos parapijos, Žeimių kaimo. Į šią šalį ji atvyko būdama tik 12 metų. Labai ją myliu ir branginu. O švogeris Jonas Eitutis paeina iš Žemaitijos, Šaukėnų r. Geriausios jiems kloties!

ANTANINA ir JUOZAS BOJALIAI

Maspeth, N. Y.

Philadelphia, Pa.

Gerai pasirodykime

Skaisti prošvaistė lai mums nušviečia kelią pas Albertą Merkį, 6024 Wayne Ave. Philadelphia, šioje didelėje rezidencijoje įvyksta sekmadienį, lapkričio 27 d., lietuvių pažangiečių gražus ir gausus susitikimas, kokio pirmiau čia lietuviai neturėjo.

Susirinkime visi paskirtu laiku, 1 valandą, kad programa būtų galima pradėti paskirtu laiku. Čia patogioj vietoj ir jaukioj atmosferoj, Jonas Grybas, iš Brooklyno, patyręs filmininkas parodys mums tikrus ir gražius Tarybų Lietuvos gyvenimo vaizdus, kuriais mes džiaugsimės ir gerėsimės. Čia matysime ant ekrano tikrą Lietuvos gyvenimą. Ieva Mizarienė iš Brooklyno, kuri pereitą vasarą lankėsi savo tėvų žemėje, perduos savo patyrimus ir įspūdžius iš Tarybų Lietuvos, ką ji ten matė ir girdėjo nuo liaudies, kuri ten gyvena ir tveria naują gražų ir laimingą gyvenimą.

Šalia to, filadelfietės patyrusios gaspadinės suteiks gero užkandžio, o vaišių taip pat nestokos.

Kas eina su progresu ir nauju gyvenimu — tie visi iš arti ir toli čia dalyvaus, o pasitenkinimo turėsime.

Padarykime lapkričio 27 dieną tikrai garbinga diena, kurios balsas nuskambėtų toli, toli.

Drąsuolis

PHILADELPHIA, PA. & VICINITY

Help Wanted Male

CARPET Layer, Experienced, year round job. Good wages. Apply
McKEAN CARPET CO.
729 McKean St.,
Phila., Pa.
(79-93)

ROOFING
Supply Wholesale, warehouse man and truck driver. Experienced. Call
ROOSEVELT DISTRIBUTORS
HO 4-6300
(87-91)

MILLWRIGHT
Mechanic
Experienced. Ability to read blueprints. 3rd shift.
NE Plant location
CROWN PRODUCTS
2121 Wheatsheaf Lane, Phila, Pa.
(89-95)

FOREMAN
Shift work, mechanical aptitude, able to supervise people. Textile exp. helpful but not necessary.
Northeast plant location.
CROWN PRODUCTS
2121 Wheatsheaf Lane, Phila, Pa.
(89-95)

TAILORS for alterations on theatrical costumes. Good opportunity for retired men or women. Apply
232 N. 11th St.,
BROOKS, VAN HORN COSTUME CO.
WA 5-0820 (89-90)

ENGRAVER—HAND, expd. 5 day wk., union, health ins. and pension plan, paid vacation. Apply —
JAMES A. KENNEY, INC.,
120 W. Norris St. RE 9-8290.
(89-93)

Help Wanted Female

SECRETERIAL OPPORTUNITY. Looking for a bright young secretary to Branch Manager of nationwide firm. Excellent potential for responsible person. All company benefits. Salary commensurate with experience. Company presently located in Center City, possibility of relocation in Fort Washington, 1 year. For interview call WA 3-2820.
Mr. Tansey. (87-90)

NURSE, R.N. Full or part time. Opp. for nurses to work in a progressive college setting. Apply now and be available for promotions when new College Hospital opens early 1967. General duty $425 plus shift differential and new personnel policies. Shift of choice.
Also NURSE, L.P.N. Oppor. to work in college setting. Learn while earn. Shift of choice. Licensed by examination pref. New pay scale & personnel policies. Apply Miss Mary Christianson, R.N., Director of Nurses. Call SH 8-1000. Ext 102. Hospital of Phila. College of Osteopathy.
(85-98)

St. Petersburg, Fla.

Streikas pensininkų mieste

Šiandien, lapkričio 18 dieną, miesto atmatų rinkėjų (garbage collectors) streikas jau penkių dienų senas. Miesto reikalų vedėjas (manager) Lynn Andrews ir policijos viršininkas (Chief of police) Harold Smith, pilnai pasiruošę streiką ardyti-daužyti; parsigabeno ginklų ir reikalingos amunicijos; ašarinių bombų, granatų, maskų ir daug kitų reikmenų, sakoma virš $50,000 vertės. Gabenasi skebus iš visos apylinkės miestų ir valstijų. Vakar jau pradėjo skebai dirbti po policijos apsauga, kol kas susirėmimų su streikieriais dar nebuvo.

Seks platesni pranešimai.

Dainavos sūnus

PRAŠOME KOLONIJŲ DĖMESIO! Nesivėluokite su piknikų rengimu savo organizacijų naudai, ir ką nors surenkite Laisvės naudai.

Aukos, gautos "Laisvės" koncerte

Per Ievą Mizarienę ir Nastę Buknienę

F. J. Milwid	$20.00
Vera Urbonas	10.00
Martha Kavaliūnienė	10.00
Philadelphietė	10.00
L. Gavrilovičius	10.00
Jonas Stasiukaitis	10.00
J. E. Bekampiai	5.00
Adelė Rainienė	5.00
M. E. Liepai	5.00
D. F. Mažiliai	5.00
S. Radušis	5.00
Margaret Gasparaitienė	5.00
W. B. Siman	5.00
J. U. Bernotai	5.00
Petras Babarskas	5.00
J. S. Bimbai	5.00
J. K. Levanai	5.00
Helen Žukienė	5.00
Walter ir Mylda Žukai	5.00
F. Trainienė	3.00
F. H. Vaitkai	2.00
Uršulė Gužonienė	2.00
A. D. Veličkai	2.00
J. Pluščiauskienė	2.00
Andrew Stenes	2.00
Joe N.	2.00
R. H. Feiferiai	2.00
Antanas ir Ona Mikalūnai	2.00

Po $1: Veronika Fergis, Viktorija Zubo, Julia Šimkus, F. Trainys, Draugė, R. Merkienė, Adelė Valickienė, Mary Tamkevičius, R. Mizara, Draugė, Draugas, Stasys Višniauskas, Vera Lisajienė, Onutė, J. Rušinskas. Smulkiais $1.75.

Viso $170.75

— — —

Per N. Ventienę ir A. Yuškevičienę:

A. Jasulaitis	$15.00
V. Balkus	5.00
A. F. Yakstis	5.00
Juozas	5.00
K. Bender	5.00
P. Bečis	5.00
K. Anuškis	5.00
J. Cibirka	5.00
F. Yakštys	5.00
Newyorkietis	5.00
A. Eimutis	4.00
J. Augutienė	2.00
V. Nevins	2.00
A. Iešmanta	2.00
P. Bernadiškis	2.00
K. Senkevičius	2.00

Po $1: G. Wareson, J. Babarskas, J. Lukas, M. Burkauskienė, J. Karpavich, P. Poškus, A. Lipčius, I. Bečis, Jonas, A. Balčiūnas, A. Stakoff, Nebuvęs, U. Bagdonas, V. Brusokienė, Lady, A. Skairus, Nežinomas. Nežinomas 50c.

Viso $91.50

— — —

Per H. Feiferienę ir O. Čepulienę

Anna Philipse	$10.00
R. Merkys	5.00
L. M. Yakščiai	5.00
J. Zajankauskas	5.00
A. W. Juškevičiai	5.00
B. W. Keršuliai	5.00
S. Sasna	5.00
J. Kupčinskas	2.00
Mačiukienė	2.00
O. Zeidatienė	2.00
Navalinskienė	2.00
J. Siurba	2.00
J. A. Šleivys	2.00
A. Meškys	2.00
J. Mikaila	2.00

Po $1: O. Malinauskienė, A. Anziulis, C. N., B. Malin, Draugas, Anskienė, P. Collins, A. Vaznienė, R. Kručas, P. Petraitis, S. Griškus, F. Zavis, O. Dobilienė, K. Paciūnas, V. Paulauskas, Lamaitienė, O. Walmusienė, J. Chaus, O. Titanienė, O. Bečienė, Galinauskienė, O. Petronienė, W. Urbonas, Draugas. Smulkių 50c. Viso $80.50.

— — —

Per V. Bunkienę ir L. Kavaliauskaitę

George Stasiukaitis	$25.00
V. V. Bunkai	10.00
K. U. Milinkevičiai	10.00
Philip Kunz	10.00
Frank Zavis	10.00
O. Černevičienė	5.00
Kl. Yenkeliūnienė	5.00
A. Klimavičienė	5.00
J. Laukaitis	5.00
J. M. Griciūnai	5.00
J. A. Kauliniai	5.00
M. N. Virbickai	5.00
A. Mikalaus	5.00
P. F. Walantai	5.00
E. Gailiūnas	5.00
P. Šlajus	5.00
M. Šukaitienė	5.00
K. Čeikauskienė	5.00
M. Zeikuvienė	5.00
F. V. Budroniai	2.00
V. V. Venskūnai	2.00
E. J. Kasmočiai	2.00
J. S. Vinikaičiai	2.00
J. Matonis	2.00
P. Gustaitis	2.00
Chas. Dzevetzka	2.00
J. Nevicky	2.00
F. O. Bunkai	2.00

Po $1: Sara, A. Butkauskas, J. Raulušaitis, P. Bieliauskas, A. Krapavickas, A. Misevičius, Beatrice Bready, P. Bacevičius, M. Kalvaitienė, A. Bacevičius, S. Baltutis, P. Žilinskienė, P. Šolomskas, B. Skubliskas, Bevardis, E. Sungalienė, B. Ostapuk, M. Krunglienė, O. J. Kalvaičiai, David Matis. Viso $173.

Viršminėtos rinkėjos aukų viso surinko $515.75.

Dėkojame visiems, kurie taip gražiai parėmė finansiškai mūsų laikraštį "Laisvę."

Jeigu kurių pavardės netaip pažymėtos, ar visai nepažymėtos, prašome pranešti, sutvarkysime.

"Laisvės" Administracija

Kolegijos studentai vykdė sėdėjimą

Praėjusią savaitę City College studentai vykdė sėdėjimą. Jų svarbiausi reikalavimai:

Kad būsimasis studentų ir fakulteto referendumas būtų priimtas kaip nuosprendis (referendumu nori spręsti, ar įskaityti, ar neįskaityti studentų stovį moksle drafto tikslams);

Kad studentų fakulteto ir administracijos bendras komitetas turėtų galią ne vien svarstyti, bet ir spręsti visokius klausimus.

Apie 150 studentų ryžosi sėdėti iki kolegijos prezident. ateis su studentais susitikti ir derėtis arba nustatyti susirinkimui laiką. Viršininkas nerodė noro susitarti. Tada dalis studentų pasiliko administracijos pastato koridoriuje, o apie 40 nuėjo prie 3-iame aukšte esančios viršininko raštinės budėti.

Sakoma, buvo gandu, būk studentai užimsią viršininko raštinę!

Be reikalo kas nors bauginosi. Jaunuolių komitetas buvo dalyką rimtai apsvarstęs, taip ji ir vedė. Nutarta sėdėti, jie ir sėdėjo ramiai, net apie 75 jų tebesėdėjo sekamą rytą.

Reakcininkai, žinoma juos tuojau apšaukė raudonais, net dar pavojingesniais negu Mao Tse-tungo gvardiečiais. O vyresnieji pažangiečiai, išgirdę tuos jaunuolius vadinant komunistais, atsidūsta ir išsitaria: — Ak, kad tai būtų tiek jaunų komunistų! Be jokių sėdėjimų jie jau būtų pripažinti, jog jie jau nebe vaikai, tinkami ne tik kariauti, bet ir valdytis.

Kuo d-ras Matulaitis brangus mūsų tautai?

Jau buvo rašyta, kad yra rengiama kultūrinis popietis pagerbti d-rą Matulaitį — atžymėti jo šimtmetį gimimo jubiliejų. Pobūvis bus gruodžio 11 d. Laisvės salėje. Įžanga nemokama.

Dr. Matulaitis — didelių nuopelnų žmogus. Jis nenuplaukė su srove liaudies priešams tarnauti, o priešingai, jis nurodė, kad tik liaudžiai paėmus į savo rankas reikalus tvarkyti, Lietuvos reikalai bus tvarkomi taip, kad būtų daugiau naudos visiems Lietuvos gyventojams.

Jis nepamiršo, kad daug Lietuvos sūnų ir dukrų randasi už Atlanto. Jis ir juos rėmė, kaip galėjo, raštais ir visaip padėjo. Kas iš mūsų nežino jo parašytos knygos "Religija"? Mes daug daug iš jos pasimokėme.

Kad daugiau sužinotumėme apie d-ro Matulaičio nuopelnus — nuveiktus darbus, prašome ateiti į šį parengimą. Prelegentas Rojus Mizara, "Laisvės" redaktorius, pateiks išsamų pranešimą apie d-rą Matulaitį ir jo nuveiktus darbus mūsų tautai.

Popietį rengia LLD 1 kp. Prašo visus šio pranešimo skaitytojus būti mūsų svečiais ir savo draugus-kaimynus kviesti ateiti.

Rengėjai

DR. A. PETRIKAI PAGERBTI VAKARAS

Grupė daktaro A. Petrikos bičiulių ruošia jam pagerbti pobūvį proga jo 75-osioms gimimo metinėms ir proga įteikimo jam Nusipelniusio Kultūros Veikėjo vardo.

Pobūvis įvyks šeštadienį, gruodžio 3 d., 5:30 val. vakare, Winter Garden salėje, Ridgewoode.

Norintieji dalyvauti skambinkite Lilijai Kavaliauskaitei: MI 1-6887. Būtinai reikia iš anksto užsisakyti vietą.

Viena iš grupės rengėjų

Auto vairuotojams pirštų nuspaudos

New Yorko policijos departmente kilo sumanymas įvesti šoferiams ir visiems auto operatoriams nykščių nuospaudas. Būk tai tas padėtų suvaldyti auto vagis. Siūlymas sako, kad prašantieji vairavimui leidimo turėtų paduoti ir antspaudas.

Mieste tokių su nuospaudomis būtų apie 4 milijonus, o visoje valstijoje apie 8 milijonus.

Gal bus ir stolport?

Mes jau turime daugelį visokių "portų". Vienu paskiausių buvo heliportas. Bet dabar jau kalbama statyti ant Hudson upės "stoportą". Tai būtų trumpesniųju kelionių, lengvesniųjų lėktuvų stotis, iš kurios keleivius greit perkeltų į Kenedžio, LaGuardijos ir Newarko stotis, taipgi į svarbiuosius netolimus miestus Bostoną, Philadelphią, Washingtoną.

Washingtonas. — JAV ir Meksikos aukšti policijos pareigūnai tariasi, kaip sulaikyti heroino, opiumo ir kitų svaigalų spekuliaciją per rubežių.

Artinasi Sezoninės Šventės

Naujieji Metai ir Kalėdos jau netoli. Amerikiečių tradicija yra tomis šventėmis sveikinti vieni kitus. Siunčia vieni kitiems gražiai išpieštus, sezonui pritaikytus atvirukus ir visokias dovanas, kaip giminystės, draugiškumo bei artimo meilės išraišką.

Pas pažangiečius Amerikos lietuvius yra įprasta per spaudą išreikšti savo giminėms, draugams ir šiaip geriems bičiuliams širdingą savo sielos jausmą.

Per spaudą išreikšti linkėjimai švenčių proga taipgi yra reikšmingi, nes vienu kartu yra visi pasveikinami, ir niekas negali išmetinėti, kad jis ar ji nebuvo pasveikinti.

Aišku, kad kaip kiekvieneriais metais, taip ir šiemet per spaudą pasveikinimų bus. Todėl mes prašome nesivėluoti prisiųsti spaudai savo sveikinimus, nes yra daug darbo juos techniškai prirengti spaudai. Kai pavėluotai ateina skelbimų tekstai, dažnai negalima suspėti juos laiku apdirbti.

Spausdiname sveikinimus tik paskutinėmis savaitėmis prieš šventes, tačiau techniškai juos reikia apdirbti, prirengti spausdinimui iš anksto. Rašykite sveikinimus ir siųskite spaudai jau dabar. Už jūsų kooperaciją būsime dėkingi.

"Laisvės" Administracija

Aido choro žinios

Šį penktadienį, lapkričio 25 d., Aido choro pamokų nebus. Sekančios pamokos įvyks gruodžio 2 d. Prašome atsilankyti, nes reikia aptarti neužbaigtus reikalus.

-:- -:- -:-

Filadelfietis J. Stasiukaitis dažnai aukoja Aido chorui, visuomet primindamas, kaip svarbu išlaikyti mūsų pažangiuosius chorus kuo ilgiausiai. Atsilankęs į "Laisvės" koncertą jis ir vėl paaukojo $5. Dėkui.

-:- -:- -:-

Šiemet, kaip ir visuomet, Aido choras rengs Naujųjų Metų pasitikimą, kuris įvyks "Laisvės" salėje. Išrinkta gera komisija iš trijų vyrų-aidiečių: P. Venta, V. Bunkus ir A. Mitchell. Vakarienė bus, kaip visuomet, gausi ir skani. Bilietas tik $5 asmeniui. Prašome įsigyti bilietus kuo anksčiau.

-:- -:- -:-

"Laisvės" redaktorius A. Bimba sveikina Aido chorą iš Tarybų Lietuvos. Jo žmona Ilse, aidietė, perskaitė ištrauką iš jai rašyto laiško, kuriame jis prisimena aidiečius. Dėkojame Antanui už prisiminimą ir linkime jam geriausios kloties tėvynėje!

-:- -:- -:-

Paskutinėse pamokose turėjome posėdį, tik gaila, kad mažai choristų atėjo. Skaityti laiškai nuo Floridos Miamio Socialinio Klubo sekretoriaus S. Zavio ir drg. V. Bovino, kurie kviečia Aido chorą atvažiuoti Floridon ir ten pakoncertuoti lietuvių kolonijose. Tai būtų gražus įvykis Aido choro istorijoje. Bet, išklausius choristų nuomoes, atrodo, kad susidaro įvairių kliūčių.

Po plačių diskusijų palikta visoiems apsigalvoti ir sekančiose pamokose pranešti, kurie galėtų važiuoti ir kurie negalėtų.

Dėkojame Miamio Socialinio Klubo valdybai už pakvietimą. Trumpu laiku pranešime jums mūsų nutarimus apie Aido choro atsilankymą į saulėtąją Floridą.

H. F.

SAKO: UNIVERSITETAS PRASIŽENGĖ TEISĖMS

Civilinių laisvių unijos akademinių laisvių komitetas pasiūlė, kad atitinkamos įstaigos atimtu iš St. John's universiteto kreditavimo galią. Tai reikštų, kad toje įstaigoje einą mokslus negautų pilnaverčių mokslo baigos kreditų, nes pati įstaiga nesiskaitytų pilnaverte kai kuriems laipsniams duoti.

Universitetas turi įstaigas Brooklyne ir Queense. Teises ginančioji įstaiga sprendė universitetą kritikuoti ir bausti po to, kai jo viršenybė 1965 metų gruodį pašalino iš pareigų 31 mokytoją už tai, kad mokytojai norėjo daugiau balso, daugiau laisvės universiteto ir bendrai švietimo klausimais.

Dėl to pašalinimo kilo streikas, kuris ir dabar tebėra galioje ribotame laipsnyje. Parinktomis progomis valandai kitai pasirodo šūkius nešioją pikietuotojai.

MASPETH, N. Y.

Lapkričio 22, 1966, sukanka vieneri metai kai mirė mūsų mylima žmona-motina

Rožė Laukaitienė

Niekad tavęs, mieloji, nepamiršime.
Liekame liūdinti,

Vyras — Jurgis
Dukra Julė su vyru Ben Petrulis
Sūnus Juozas su žmona Joana

JAV su Tarybų Sąjunga draugingumo mitingas

Lapkričio 28-os vakarą didžiojoje Carnegie Hall įvyks įspūdingas masinis mitingas paminėti Jungtinių Valstijų su Tarybų Sąjunga draugingumo sukaktį, kai JV įsteigė diplomatinius ryšius su Tarybų Sąjunga.

Sykiu bus paminėta pirmosios pasaulyje socialistinės valstybės 49-oji sukaktis.

Kalbės Anne S. Eaton iš Clevelando, fabrikanto žmona, įžymi darbuotoja už taiką, taipgi Margaret G. Burroughs iš Chicagos, negrų teisių ir taikos judėjimų vadovė. Mitingą pasveikins Aleksiejus Stepunin, Tarybų Sąjungos ambasadoos Washingtone kultūriniams reikalams pirmasis sekretorius. Taipgi kalbės praėjusiuose rinkimuose buvusi taikos kandidatė Michigane Elise Boulding, dvasiškis Melish. Bus ir meninė programa.

Salės durys atdaros nuo 7 val., programos pradžia 7:45. Įžanga $1.50, studentams 75c. Salė yra prie 57th St. ir 7th Ave., Manhattane (Broadway subway 57th St. stotis).

PRAŠO RUOŠTIS BAZARUI

Liaudiškas anglų kalba laikraštis "The Worker" prašo bičiulius atsiminti ir jį kada tarsitės su sniego Dieduku žiemos šventėms. Laikraštis ruošia trijų dienų bazarą, kuriame bus gausa lėlių ir kitų vaikams žaislų, vaikams ir suaugusiems knygų, rekordų, visiems rūbų ir priedinių aprangos daiktų, namams puošmenų, įrankių, audinių, mezginių ir kitų sau ir namams apdailos dalykų.

To visko bus galima nusipirkti. To visko priims ir dovanomis nuo bičiulių, nes keli tūkstančiai lankytojų greit viską išperka, daug visko reikia turėti.

Bazaras bus gruodžio 9, 10 ir 11, Woodstock viešbutyje, W. 43rd. St., arti Broadway, Manhattane.

, K.

Ramina dėl fėro

Miestinio Transit Authority vienas pareigūnas kalboje apie subway ir autobusų fėrą, keleivius ramino, kad iki ateinančio liepos mėnesio fėro kėlimo nebus. O toliau? Yra kalbama, kad jeigu valstijos ir šalies valdžios neprisidės, fėras turės kilti.

Mirė Anicetas Vildžius

Mirė plačiai pažįstamas niūjorkietis, progresyviškų organizacijų narys ir nuolatinis jų pramogų lankytojas, "Laisvės" skaitytojas Anicetas Vildžius.

Pašarvotas Shalins šermeninėje, Woodhavene.

Laidotuvės šį rytą (antradienį), 9:30.

AKTORIAUS ŽUKAUSKO MOTINA SUGRĮŽO Į KAUNĄ

Brooklyniškio aktoriaus A. Žukausko motina, pabuvojus pas sūnų ir marčią keletą mėnesių, sugrįžo į Kauną.

Amerikoje gyventi Žukauskienei nepatiko.

LLD 1 kp. nariams.

Susirinkimas bus lapkričio 28 d., 7:30 val., Laisvės salėje. Visus narius prašome dalyvauti. Rinksim centro Komitetą ir turime kitų reikalų, būtinų aptarti.

Valdyba

Pradedant sausio 1 d. New Yorko kriminalinis teismas veiks be pertraukų diena ir naktį, kad dėl smulkių prasižengimėlių areštuotus nereikėtų daboklėj laikyti.

JUOKŲ VAKARAS

Šitame juokų vakare, kuris įvyks sekmadienį, lapkričio (Nov.) 27 dieną, 2:30 popiet, "Laisvės" salėje, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y., bus vaidinami Jono Juškos parašyti šeši komiški vaizdeliai. Jie yra šia: "Mėnulio Agentas", "Užguitas Vyras", "Sanitariška Gaspadinė", "Girtuoklio Melas", "Kerštingi Kivirčiai" ir "Kornų Daktaras". Ir juos vaidins šie komediantai: M. Juškienė, O. Kazlauskienė, J. Šimkienė, J. Graunienė, K. Benderis, A. Mitchell ir J. Juška, kuris pats ir režisierius.

Scena iš vaizdelio "Girtuoklio Melas", kurioje yra Ieva Graunienė ir Jonas Juška (Jono Siurbo nuotrauka)

Taigi ir kviečiame visus atsilankyti į šį juokų vakarą ir gardžiai pasijuokti, nes labai retai pas mus tokie juokų vakarai įvyksta. Tai ir nepraleiskite šios progos.

Įžanga tik 99 centai. Ir jei bus pelno, tai jo didžiuma eis "Laisvei".

Rengia ir kviečia LLD 24 kuopos Komitetas